

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Chronologiae Veteris Testamenti Accvratvm Examen
Augustißimæ, Invictissimæq[ue] Domui Austriacæ
Dicatvm**

Philippi, Henricus

Coloniae Agrippinae, 1637

In Ieremiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64340)

Dei promisso facta ipsi Ezechia, de vita eius in 15. annos proceperat necdum natus esset Manasses illius hæres. *Audisti orationem tuam. & manus tuas: ecce ego adiciam super dies tuos quindecim annos. & de manu regis eruiam te, & civitatem istam, & protegam eam.*

scripsit hanc orationem Ezechias rex Iuda, & ait: Domine Deus meus, miserere mihi, & dicitur quod postea regnavit quindecim annis & sex menses & decem dies.

NOTÆ ET QVÆST. CHRONOL. IN PROPHETIAM IEREMIAE

QVÆSTIO I

Quot annos vaticinatus fuerit Ieremias

In Iudæa prophetauit an. 41. in Aegypto aliquandiu.

1. **I**eremias cum adhuc esset puer, prophetauit anno primo Iosia filij Amon regis Iudæ, prophetauitque in 10. annis decem & novem, & postea sub Ioskim filio eius, decem, & sub Sedecia, qui vitimus fuit regum Iudæ usque ad quintum mensem, quando à Babylonijs capta est Ierusalem, verò & Iechoniae terni menses, (quorum alter in Aegypto, alter ductus est Babylonem) in supradictis annis computantur: ac per hoc duo prophetia, usque ad captivitatem Ierusalem, in qua, & ipse captus, prophetauit annis quadraginta & vno, præter illud tempus, quando in Aegypto, ibique prophetauit in Taplinis, vt hoc ipso volumine cap. Ita S. Hieronymus, in cap. 1. Ieremias.

Vniuersè fere annis 42. vt minimum.

2. Theodoretus initio huius prophetia, non meminit Aegyptum ait, Ieremiam sub quinque regibus Iudæ, vniversim 41. annos, paucis mensibus, quibus nempe Iosiaz & Iechoniae reges fuerunt, men menses, aliorum regum annis absorbentur, vt monet S. Hieronymus suffragantur Sanctius & Ghislerus Ierem. 1. v. 3. Cornelius hic in Iudæis, qui disertè docent, eum annos 41. in Iudæa prophetauit, quæ computationem rationes meæ examussim quadrant. Nec procul ab hoc recedunt Sallianus & Torniellus, dum anno m. 3407. Ieremias vaticinatus, & anno 3447. notant Nabuzardanis incendium.

Capit. an. 13. Iosia.

3. Quod Ieremias anno 13. Iosia prophetauit initium fecerit, cap. 1. v. 2. Quod etiam in Aegypto, post Sedecia casum, prophetauit.

13. H. Phil

Chron. vet. Test.

A 1 17

obierit, certissimè indicant, quæ cap. 43. v. 8. & toto cap. 44. huius libri config-
nata sunt: quot autem annos in Aegypto vixerit, incertum est. Baruch suum li-
bellum legit anno quinto ab Urbis & Templi euerfione: vnde plerique colli-
gunt, Ieremiam iam tunc lapidibus fuisse obrutum, sic quadriennio vt summū
egerit in Aegypto, & in totum 45. annis prophetauerit. Creditur functionem
propheticam auspiciatus, circa annum ætatis decimum quintum: quod si ita est,
martyrij palmam ferè sexagenarius consecutus fuerit, vt bene aduertit Corne-
lius. Alij tamen, vt Torniellus & Salianus anno m. 3448. probabilius esse pu-
tant, Ieremiam occubuisse, anno primo, necdum exacto, quàm cum Iudaici
populi reliquijs in Aegyptum descenderat. Itaque Ieremiæ vaticinia hoc volumi-
ne comprehensa, ad annum vt minimum 42. vt summum ad 45. extendun-
tur.

Conclusio

IEREMIAE I. v. 2. & 3.

Verf. 2. Quod factum est verbum Domini ad eum, in diebus Iosia, filij Amon, regis Iu-
da, in tertio decimo anno regni eius. Hunc annum 13. Iosia Cornelius in Harm.
Chronol. putat incidisse in annum ante aram Christi 634. Salianus in 647.
ergo in 631. quoad priorem sui partem. Tunc Ieremias sua vaticinia exorsus est,
aut anno 630. ante aram Christi, cum necdum decimus tertius Iosia effluxisset:
nisi forte id anno præcedente contigerit.

Quoto an-
no ante
Chr.

Verf. 3. Et factum est in diebus Ioakim filij Iosia regis Iudæ, vsque ad consummationem
vaticinii anni Sedecia filij Iosia regis Iudæ, vsque ad transmigrationem Ierusalem in mense
quinto. His verbis indicat Propheta, se constanter in Iudæa Vatis officio fun-
ctum, vsque ad eum annum, quo Sedecia vndecimus complebatur, imò vsque
ad illū quintum mensem, quo templum & ciuitas conflagrauit. Non negat au-
tem quin idem postea in Aegypto præstiterit. Vide 4. Reg. q. 22. Tres autem
reges exprimit, quorum temporibus prophetauit: omisso Ioachaz & Iechonia,
propter breuitatem regni vtriusque, vt notat Sanctius hic, & Salianus an. m.
3497.

Hac intel-
lige de ora-
culis in
Iudæa fa-
ctis.

QVÆSTIO II.

De Chronotaxi eorum, quæ hoc libro conti-
nentur.

Errum est, in hoc libro, non eodem semper ordine vaticinia Ieremiæ &
res gestas oraculis admixtas describi, quo acciderunt. Nam ex. gr. quæ cap.
21. habentur, perspicuè ad Sedecia tempora referuntur: Verbum quod factum est poris
ad Ieremiam à Domino, quando misit ad eum rex Sedecias Fassur filium Melchis. verf. 1.

Hic nota
seruatur
ordo tem-
porum.

pppi

ologia
amenti

V

OL

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæ verò cap. 22. v. 18. subnectuntur, ad Ioakimi principatum spectant. *Et ait Dominus ad Ioakim filium Iosie regem Iuda, non plangent eum &c.* Rutilianus 44. ea legimus, quæ post excidium Ierusalem dicta & facta sunt. Quæ 52. quæ excidium istud partim præcesserunt, partim comitata sunt. Quæ non exiguam pariat difficultatem, prudenter Abulenſis subditum Chronotaxim harum prophetiarum, quasi Pharam aliquando lucem hisce vaticinijs præferret. Abulenſem imitati Christophorus & Cornelius à Lapide, ordine temporis Ieremiæ prophetias digressi commentarijs præfixere; eo qui sequitur modo.

CHRONOTAXIS,

Sive coordinatio prophetiarum Ieremiæ, secundum tempus, quo sunt elocuto. Phoro Castrio breuiter subinde vobis illustrata.

SVB IOSIA REGE.

*Sub Iosia
anno 13.
regni illius*

Cap. 1. Anno 13. exorditur suas prophetias, de suo munere ratiocinans, & totius operis argumentum præmittens, sub virge vespertinæ succinæ similitudine. Ex cap. 1. Vulgati & Septuaginta.

Cap. 2. contendit iudicio cum plebe Iudaica, ingrati animi arguens, quod plurimis, uti sponsa, deuincta beneficijs, spem in Deo collocasset; idcirco non mirum videri debet, si plurimis malis circumlocutus sit. Ex cap. 2. Vulg. & Septuag.

Cap. 3. Arguit Iudam idololatria, & ad reconciliationem animi, que per Christum docet. Ex cap. 3. Vulg. & Sept.

Cap. 4. Hortatur populum ad resipiscenciam, nisi velit experiri excidium, per Nabuchodonosorem. Ex cap. 4. Vulg. & Sept.

Cap. 5. Ostendit merito extremè puniendum populum, in quo inueniatur vir probus, cuius respectu Deus parceret multitudinibus. Ex cap. 5. Vulg. & Septuag.

Cap. 6. Declarata Chaldæorum feritate, varijs modis ad resipiscenciam hortatur: sed nihil obtinet à Iudæis, quod reprobi sunt. Ex cap. 6. Vulg. & Septuag.

Cap. 7. Perstat in recensenda imminente calamitate, nequaquam deserta, neque ob templi sanctitatem, neque ob sacrificiorum frequentiam. Ex cap. 7. Vulg. & Septuag.

Cap. 8. Exaggerat stragem futuram, quo eodiam exciderit in partem, iam induxere. Ex cap. 8. Vulg. & Sept.

Cap. 9. Lamentatur populi flagitia, & extremam pœnam, qua propter
 afficiendus est. Ex cap. 9. Vulg. & Sept. *Castris & Cornelio assentior, dum ea
 nouem primis capitibus habet S. Ieremias, ad Iosia tempora spectare censent.*

Cap. 10. Ostendit iisdem pœnis obnoxios filios, quibus olim patres, ob irri-
 legis fœdus, & minatur ciuibus Anathoth extremam cladem, quod vene-
 ro voluissent enecare Ieremiam. Ex cap. 11. Vulg. & Sept.

Cap. 11. Litem mouet Deo, de sorte dinerfa proborum & improborum, cui
 fit, ac excidium comminatur Iudæis, & vicinis gentibus, salute promissa, si
 Dei parent, cap. 12. Vulg. & Sept.

Cap. 12. Sterilitatem & famem obsidionis tempore futuram denunciat;
 causam malorum reijcit in Pseudopphetas, idcirco perituros. Rogat Deum,
 vtopuli relapsis misericorditer. Ex cap. 14. Vulg. & Sept.

Cap. 13. Dolet sortem suam, quod non audiat, in datus videatur ad
 mala nuncianda, & odium omnium concitandum. Ex cap. 15. Vulg. & Sept.

Cap. 14. Ostendit stragem futuram Iudæis & gentibus, ob idololatriam,
 postquam reditum pollicetur à Babylone feclicioem, quam olim ex Aegypto.
 Ex cap. 16. Vulg. & Sept.

SVB IOAKIM REGE.

Cap. 15. Anno 1. mortuo Iosia, & amoto Ioachaz filio eius, fletu durate mit-
 tur Ieremias ad domum regis Ioakim, hortaturus eum ne fletet Iosiam, sed
 regis Ioachaz, non rediturum ex Aegypto, & seipsum qui infepultus esset re-
 querendus. Ex cap. 22. Vulgati, à v. 1. ad 23. & Sept. *Idem censent Cornelius, Sau-
 Salanus, quibus assentior magis, quam Ijs, qui hæc de Sedecia interpretantur.*

Cap. 16. Anno 1. in principio regni Ioakim, in atrio templi denunciat Vi-
 templique vastitatem, comprehensus reus mortis accusatur, sed à senioribus
 defensus ab Ahicam eripitur, ne plebi traderetur occidendus. Iubetur deinde
 temere carenas, tempore Sedecia mittendas gentibus finitimis. Ex cap. 26. &
 27. à v. 1. ad 4. Vulgati & 33. Sept. *quæ vulgatus habet cap. 26. certum est contigisse initio
 regni Ioakim: quæ verò cap. 27. habentur à versu 2. inclusiue, ea ad annum 4. Sedecia refero,
 Hieronymo, Rabano, Lyrano, Hugone, Dionysio, Maldonato, Sa, Tornello, Saliano,
 Gualerio. Vide cap. 27. q. 2.*

Cap. 17. Anno 3. ostendit peccatum Iuda indelebile, quod suppetijs Ae-
 gypti confusus, nollet se subijcere Babylonio iam se ad bellum paranti. Ex cap.
 17. Vulg. & Septuaginta.

Cap. 18. Anno 4. ineunte, qui à 13. Iosia erat vigesimus tertius, & primus
 Nabuchodonosoris, prænunciat cladem futuram omnibus gentibus calice
 opinato, & post 70. annos liberationem. Ex cap. 25. Vulg. & 25. ac 32. Sept. *Hæc
 anno 4. Ioakim tribuo quidem: sed lubenti, non incuncti.*

Cap.

Ipsi

ologia
amenti

V

Cap.19. Anno 4. capta Ierusalem, & regem Ioakim ducto Babyloniae Danièle 1. & 2. Paralip. 36. v. 6. Nabuchodonosor regem Aegypti currentem Chareamis pro tuendo regno Ioakim cum exercitu suo prophetiam Ieremiæ. Ex cap. 46. a. v. 1. ad 12. Vulg. & 26. Sept. *Præterea* 46. Ieremiæ, anno 4. Ioakim edicam fuisse opinor cum Castrio, Cornelio, Tannio. *Qua vero hic affert Castrius de capta Ierusalem, & abducto Ioakimo, adhibet*

Cap.20. Anno 4. eodem simul prophetat Aegyptum subiogantem Nabuchodonosore. Ex cap. 46. à v. 13. vulgati & 51. Sept. *Consentit Lysimachus & Ego.*

Cap.21. Anno 4. iubetur Ieremias scribere quæcumque prophetaverit superiores viginti tres annos, ut ijs lectis populus converteretur. *Metuenti incolunitatem pollicetur.* Ex cap. 36. a. v. 1. ad 4. & cap. 47. ex cap. 36. & 51. Sept. *Omnino hæc anno 4. Ioakimi conueniunt.*

Cap.22. Anno 5. post reditum Ioakimi à Babylone sub statis comibus, iussit Barucho Ieremias, ut librum legeret populo, in die solæ mente Nouembri, tum etiam regi, qui cum librum combussisset, propheta iterum scribere, grauioribus minis adiectis. Ex cap. 36. a. v. 3. 1. Sept. *Assentior Castrio.*

Cap.23. Anno 6. cum Rechabitarum metu Nabuchodonosoris, anno quarto Ioakim (imò tertio) & venturus propediem ferebatur, venit octauo anno ex 4. Reg. 24. ex agris sese recepissent in Ierusalem, missus Ieremias, illorum prompta obedientia, inobedientiam increpauit. Ex cap. 35. vulg. & 43. Sept. *Hæc Ioakimo regnante gesta sunt; at quarto anno regnum est.* Vide notas Ierem. 35. v. 1.

Cap.24. Anno 6. vel 9. iubetur cœmere Iambale lineum & ferrum, ut rem: Iaguncula quoque significare, hostis iram, & futuram calamitatem. Ex cap. 13. à v. 1. ad 17. vulg. & 13. Sept. *Malo hæc ad Ioakimi tempora referre, quam cum quibusdam ad Sedecia.*

SVB REGE IECHONIA.

Cap.25. Anno 1. minatur Iechoniam ducendum esse Babyloniae, quam rediturum. Ex cap. 22. à v. 24. ad finem & 22. Sept. *Idem probabile est.*

Cap.26. Anno 1. inuehitur in regum negligentiam, quæ ducit in exilium Babylonicum, polliceturque nouam Reip. formam per Legatos & Apostolos. Ex cap. 23. Vulg. & Sept. *Hoc quoque probabile est.*

SVB REGE SEDECIA.

Cap.27. Anno 1. Iechonia translato Babyloniae, sub viso dicitur Ieremias, significauit transmigrantium sortem, & miseriam Ierusalem. Ex cap. 24. Vulg. & Sept. *Idem opinor & Cornelius.*

19.
H. Phil

Chron
vet. Test

A 1
17

Cap. 28. Anno 1. post egressum Iechoniam cum regina, & alijs, misit Ieremias epistolam transmigratis, per Legatos Sedecia, in qua eos admonet, de mora 70. annorum, ne crederent Pseudopphetis celerio rem reditum promittentibus. Ex cap. 29. Vulg. & 36. Sept. *Assentior, cum Cornelio, Tornello, Saliano.*

Cap. 29. Anno 1. prädicit felicitatem post captiuitatem, tam temporalem, quam spiritualem per Christum. Ex cap. 30. Vulg. & 37. Sept. *Aliquo è primis anni Sedecia, editum hoc vaticinium autumo: quod ad primum annum probabiliter Castrius & Cornelius reuocant.*

Cap. 30. Anno 1. ad solatium captiuorum, promittit reditum ad legem Evangelicam, cuius bona connumerat. Ex cap. 31. Vulg. & 38. Sept. *Id valde probabile arbitror.*

Cap. 31. Anno 1. apud figulum ostendit Prophetæ Deus, facile sibi esse reficere & restituere populum pristina libertati, etsi ob animum eius obfirmatum, extremum malum illi comminatur. Ex cap. 18. Vulg. & Sept.

Cap. 32. Anno 1. epistolam misit Ieremias transmigratis, admonens eos, vt cernerent Idololatriam. Ex cap. 10. Vulg. & Sept. *Idem probabiliter censent, Lyranus, Hieron. Cornelius: quamuis incertum sit, vtrum hæc denunciat a sint, viuo adhuc Iosia, aut postea Ioaquimo.*

Cap. 33. Anno 1. vel 2. in principio regni iubetur mittere catenas gentibus finitimis, admonens, vt se subijciant Babylonis, si saluæ esse velint: quod ipsum Iudas Sedecia. Ex cap. 27. à v. 2. vsque ad finem & 28. v. 1. Vulg. & 34. Sept. *Hæc anno 4. Sedecia probabiliter tribuunt auctores quos iam laudabam ad cap. 16. huius Chronicon.*

Cap. 34. Anno 2. vel 3. in principio regni Sedecia, prophetat Moab destruendum à Nabuchodonosore. Ex ca. 48. Vulg. & 31. Sept. *Hæc fortè ad annum octauum vel vltimum Sedecis spectant. Vide infra q. 11. num. 4. & q. 12. num. 3.*

Cap. 35. Anno 2. Idipsum prophetat contra Ammonitas, Ex cap. 49. Vulg. & 30. Sept. *Probabilis est hæc coniectura; non certa.*

Cap. 36. Anno 2. Idem contra Idumæam. Ex cap. 49. Vulg. & 29. Septuag.

Cap. 37. Anno 2. Idipsum contra Damascum, Cedarenos & Aelamitas. Ex cap. 49. Vulg. & 25. ac 30. Sept.

Cap. 38. Anno 4. Laguncula fractione ostendit, populum per Chaldeos conterendum; in attio templi. Ex cap. 19. Vulg. & Sept. *Hoc fortasse ad tempora Ioaquimi regis pessimi spectat. Vide notas Ierem. 17. fortasse inquam, rem enim in medio relinquo.*

Cap. 39. Anno 4. propterea conijcitur in carcerem & educitur. Minatur interitum Phassur, & dolet sortem suam, quod iam tæderet viuere. Ex cap. 20. Vulg. & Sept.

Quæst. Chronol. 3. P.

b

Cap.

ppi

ologia
amenti

V

Cap. 40. Anno 4. Babylonem prophetat subuertendam, per Cyran- rium ob suam crudelitatem. Ex cap. 50. Vulg. & 27. Sept. *Sic sentiat Sanctius, Torniiellus, Sallianus.*

Cap. 41. Anno 4. varijs similitudinibus idem prosequitur, & in phetiam in libro, per Saraiam, cum Sedecia Babylonem proficere iijciat in Euphratem, in signum Babylonis excindendæ. Ex cap. 37. Vulg. Sept. *Ita est, quod ipsum notant auctores iam nominati.*

Cap. 42. Anno 4. mense quinto, contendit cum Hanania, de emen- tiarum, quem probat illius interitu. Ex cap. 28. Vulg. & 35. Sept. *Sum- tio. Vide Ierem. 28. q. 4. num. 8.*

Cap. 43. Anno 8. mittitur Ieremias ad Sedeciam rebellantem Nabo- nosori, & ad dominatricem, denunciaturus regni destructionem, re- tent, vt dicitur 4. Reg. 24. v. 29. & in Iosepho lib. 10. Antiq. cap. 10. *Et v. 18. Vulg. & Sept. id quidem probabile est, ad Iechoniam tamen & matrem eam. S. Hieronymus, Rabanus, S. Thomas, Hugo, Dionysius. Sa. V. as abli.*

Cap. 44. Anno 8. denunciatur Sedeciam Babylonem ducendum per chodonosorem, tunc obsidentem Ierusalem, qui recessit contra Aegy- rentes opem Iudæis, post fœdus cum Deo renouatum, quod cum re- fregisset Rex, Babylonij reditum denunciatur. Ex cap. 13. Vulg. & 11. Sept. ad annum 9. Sedecia reuocatur, Lyra, Torniiellus, Sallianus; at verò per partim ad 9. partim ad 10. Aliqui ad 11. d.fferant. Vide Ierem. 34. q. 6.

Cap. 45. Anno 8. mittitur ad Sedeciam, vt hortetur ad respicienda- berari velit: alioquin Ierusalem destruendam. Ex cap. 22. à v. 1. ad 9. Sept. *Incertus est annus Sedecia.*

Cap. 46. Anno 9. prophetat Palæstinos destruendos per Nabucho- nosorem. Ex cap. 47. Vulg. & 29. Sept. *Tunc Nabuchodonosor obsidiam Ierusalem intermiserat. Vide Ierem. 34. q. 6. & cap. 47. q. 11. num. 4.*

Cap. 47. Anno 9. Sedecia mittenti vt pro se oraret, respondit Ieremias, dicitur Chaldæum, ad obsidionem relictam, & urbem visitatum, egredieretur in Anathoth captus, detrusus est in carcerem. Ex cap. 37. & 44. Septuag. *De anno res est incerta, prout iam notabam ad cap. 43. hinc taxeo.*

Cap. 48. Anno 10. cum cœpisset iterum Nabuchodonosor obside- rusalem, à decimo die mensis decimi, ex 4. Reg. 25. v. 1. Ierem. 39. v. 1. mittenti, vt pro hostis discessu oraret, respondit Ieremias non recedens nisi ad eum confugeret, perendum. Ex cap. 21. Vulg. & Sept. *Obsidiam 9. 4. Reg. 25. v. 1.*

Cap. 49. Anno 10. iubet Dominus Ieremias, emere agrum parat-

P.
H. Philo

Chrono-
log. Test

A 1.
17

esset adhuc in carcere, quo spem populus conciperet reditus, & agrorum re-
stitutionis. Ex cap. 32. Vulgati & 39. Septuaginta interpretum. *Erat omnino annus*
10. Sedecia. V. de notas in cap. 32. Ieremia.

Cap. 50. Anno 10. clausus adhuc promittit felicitatem, post tempus captiui-
tatis. Ex cap. 33. Vulg. & 40. Sept. *Consentiunt Cornelius & Salianus; Torniellus vero,*
non tunc fuisse annum 11. Sedecia autumat.

Cap. 51. Anno 11. conijcitur in lacum, quod prædicaret transfugis salutem,
& interitum reuientibus. sed eductus ab Aethiopo, & dato regi consilio mansit
in vestibulo carceris. Ex cap. 38. Vulg. & 45. Sept. *Affentior cum Cornelio, Sali-*
no, &c.

Cap. 52. Anno 11. promittit Abimelecho Aethiopi incolumitatem, ob se, &
liberatum, dum ciuitas irrumperetur. Ex cap. 39. à v. 15. & Sept. *Affentior.*

Cap. 53. Anno 11. mense quarto, completur toties denunciata prophetia,
Nim capitur ciuitas, & Sedecias è fuga reducit ad Nabuchodonosorem,
qui illius oculis eruis, & filijs prius occisis, cum reliqua plebe misit regem Ba-
bylonem. Ex cap. 39. ad v. 12. Vulg. & 46. Sept. *Hunc annum fuisse 11. Sedecia sacra*
pagina dubitare verat.

Cap. 54. Anno 11. commendat Nabuzardan cum reliquis principibus Ie-
remiam Godoliam, constituto principi reliquiarum. Ex cap. 40. Vulg. & 47.
Sept. *Sic se res habet.*

Cap. 55. Anno 11. liber iam Ieremias videtur scripisse epistolam ad abdu-
ctos Babylonem, continentem monita de vero Deo colendo, quæ habetur
cap. 6. Baruch. *Idem sentio, cum Torniello, Saliano, Cornelio, Menochio. Vrbe diruta vi-*
ditur composuisse suas Lamentationes. Idem arbitror, vide in Threnos q. 1.

Cap. 56. Anno 11. mense septimo, Intrael occidit Godoliam, & Iohanna col-
legit reliquias cum Ieremia, vt fugeret in Aegyptum. Ex cap. 41. Vulg. & 48.
Sept. *Puto iam fuisse tunc annum ineuntem ab Sedecia enthronismo.*

Cap. 57. Anno 11. mense eodem, rogant Ieremiam vt pro se oret: ille horta-
tur ne fugiant, nisi velint capi à Nabuchodonosore in Aegypto. Ex cap. 42.
Vulg. & 49. Sept. *Iam vt opinor annus 12. fluebat.*

Cap. 58. Anno 12. qui erat vigesimus Nabuchodonosoris, viri superbi no-
lentes habere fidem verbis Ieremiae, compulerunt omnes Iudæos ire in Aegyp-
tum vbi in Taphnis propheta Ieremias vastandam Aegyptum per Nabucho-
donosorem. Ex cap. 43. Vulg. & 50. Sept. *Existimo cum Torniello & Saliano, Iudæos*
in Aegyptum profugisse anno 19. Nabuchodonosoris.

Cap. 59. Anno 13. qui erat vigesimus primus Nabuchodonosoris commina-
tur Propheta Iudæis existentibus in Aegypto captiuitatem, & regem Aegypti
Ephre capiendum, vt captus est Sedecias. Ex cap. 44. Vulgati & 51. Sept. *Hac*

ppi

ologia
amenti

V

occasione videtur lapidibus obrutus Ieremias. Quoniam anno huiusmodi incinium ediderit Ieremias, incertum puto, ut monui initio huiusmodi.

Anno 15. qui erat vigesimus tertius Nabuchodonosoris inuadit Cœlesyriam, Ammonitas, & Moabitas, & alias gentes, ut propheta Ieremias. Ex Iosepho lib. 10. Antiq. cap. 11. Anno 15. transfugati sunt Ieremias cum 22. Nabuchodonosoris decurrebat.

Anno 15. eodem Nabuchodonosor ingressus Aegyptum rege Vafico Amasin constituit, repositoque ibi Iudæos 745. ut habetur Ieremias 30. captiuos duxit Babylonem. Ex Iosepho, eo loco, inter quos dicitur Ieremias. Nam Ieremias iam putatur interfectus. Quoto anno Nabuchodonosor transfugerit Aegyptum, Vide Ezech. 29.

Anno 16. & 24. Nabuchodonosoris, qui erat quintus captiuus, in mensis quinti, librum scriptum à se legit Baruch Babylone coram & populo vniuerso, ad flumen Sodi. Baruch 1. Hunc annum quinquagesimum esse supputandum arbitror, quo Ierusalem incenderant Chaldaei, ut censent Theodorus Lyranus, & alij multi à me recensiti Baruch 1. q. 2. num. 2. Tum circa mensis septembris erat Ieremias transfugerit Babylonia congruit.

IEREMIAE II. III. &c.

Asentior Christophoro à Castro & Cornelio, qui docent ea, quae sequentibus vsque ad 23. inclusiuè continentur, ad Iosias tempore: nec memini vllum auctorem id inficiari.

I E R E M I A E X.

Varia sententia
huius loci
interpretationes.

1. QVæ hoc capite texuntur, ad initium Sedeciae referenda censent Isidorus, Castrius, Cornelius, eo quod hæc admonitio ad eos, quibus Idololatriæ periculum imminebat, quales erant Iij, qui cum Ieremias ducti fuerant: hinc versiculus vndecimus est Chaldaicus, Fanes Chaldaei raphrahis, quæ ait hic esse exemplar epistolæ, quam misit Ieremias ad reliquos seniores transfugationis, qui erant Babylone. Quæ Chronographia probabilis est: tamen quispiam dubitare possit, vtrum hæc lectio eos, qui iam anno 3. Ioakim cum Daniele & socijs eius translati fuerant Babylonem.

2. Imò hæc generalius accipi possunt, tanquam regula, quæ liceret, vel Idolis insectandis, ut interpretatur S. Hieronymus, Theodoretus, Rabanus: vel respondendo gentilibus Deos suos magnum dicantibus, ut S. Thomas, Hugo, Dionysius exponunt. In hæc genera

explicationem magis propendet Sanctius hinc numer. 13. quam qui sequi volet, facile negabit hanc tradita fuisse post mortem Iosiae, aut transmigrationem Iechoniam, vel Danielis. Ghislerus aliqua transmigrationis tribuenda concedit: non autem omnia, quae hoc loco memorantur: siquidem in posteriori parte capitis, Propheta cum ciuibus Ierusalem agere videtur. Vnde concludit, tam ea quae hoc capite, quam quae praecedentibus habentur, dirigi ad ciues Ierusalem, quos Ieremias praesens alloquebatur. Itaque haec ad Iosiae tempora probabiliter accommodari possunt.

IEREMIAE XI. XII.

Stelligimus, inquit S. Hieronymus, vel priori prophetia & tempore hac esse iungen-
dum, vel certe post aliquod temporis intervallum prioris prophetiae, hunc Domini ad Pro-
phetam factum esse sermonem. Praecedentia autem Iosiae temporibus imputat.
Consentiant Rabanus & Hugo: Castrius autem & Cornelius, licet antece-
dentia Sedeciae adiudicent, haec tamen Iosiae malunt attribuere. Ad hunc igitur
haec duo capita reuocanda sunt.

Sub Iosia

logia
amenti

IEREMIAE XIII. à v. I. ad 17.

1. Quae ab initio huius cap. vsque ad vers. 17. inclusivè habentur, ea sub vlti-
ma Sedeciae tempora contigisse refert S. Hieronymus, & hanc de lum-
bari actionem non nisi imaginariam fuisse ait, cui Lyranus & Vatablus assen-
tuntur.

1. Inter-
pretatio.

2. Alij verò, iuxta communem sacrae scripturae exponendae rationem, quae
hic de lumbari narratur, reapse gesta putant: siquidem nihil obstat, quo mi-
nus verba huius narrationis proprie, vt sonant, intelligantur. Ita Theodoretus,
S. Thomas, Isidorus, Dionysius, Maldonatus, Castrius, Sanctius, Cornelius in
hoc cap. Salianus anno m. 3432. Ioakimi 7. Vnde colligimus hanc prophetiam
vltimis Sedeciae temporibus non esse tribuendam: tunc enim si Ieremias, vsque
in Anathoth ire non licebat, multo minus vsque ad Euphratem semel ac iterum
peregrinandi potestatem habebat.

2. Inter-
pretatio
verior.

3. Quocirca vaticinium hoc, per cingulum putrefactum, & lagunculam
inebriantem, sub Ioakimo factum viderur, quando & ad Euphratem turum
iter patebat, & plures è stirpe Dauidica reges erant, nempe Ioakimus & Iecho-
nias in regni consortium à patre assumptus, vt alibi annotavi, & insinuat Iere-
mias hic ver. 13. Hac dicit Dominus: ecce implebo omnes habitatores terra huius, & reges,
qui sedent de stirpe Dauid, super thronum eius. Nullum autem regni socium habuit
Sedecias, Sanctius hic post numer. 32. putat S. Hieronymum suam de lumbari

Hac sub
Ioakimo
facta sunt.

h 3

senten-

sententiam mutasse, & existimasse Ieremiam reuera Babylonem inibi lumbarē ipsius computruisse, cū in commentarijs huius cap. re videatur, & pleraque eorum, quæ in procemio ad Oseam locis corrigat, vbi de illis rebus accuratius aut scripsit, aut cogitauit in procemio, negat Isaiam nudum incessisse, quod tamen ad illi

IEREMIÆ XIII. v. 18.

Quidā hic Iechoniam & matrē eius intel- ligunt.

1. Dic regi & Dominatrici: id est, Iechonia & matrē eius Nebuchadnezar Hieronymus hic, Rabanus, S. Thomas, Hugo, Dionysius Sa, Vari- nim regijs ornamentis spoliati, Babylonem deportati sunt, v. 15. vbi de Nabuchodonosore dicitur: transtulit quoque Iochoniam & matrē eius.

Alij Sedeciam & vxorē eius probabili- sim.

2. Alij hæc ad Sedeciam & vxorē eius reginam applicent, quæ Dominatrice Babylonem abductus est, vt tunc ciuitates Iudææ, quæ tribuum comparatione, australes erant, clauderentur, & perfectio- nis, vt Vates minabatur v. 19. Ciuitates Austri clausæ sunt, & non est, translata est omnis Iuda, transmigratione perfecta. Ita Chaldaus, Hieronymus, Cornelius.

Alij hæc dubij.

3. Alij denique de huius vaticinij tempore, dubij hærent, vt S. Hieronymus dixerit ait, nihil sibi certum, neque ad illud tempus cognoscendum vllam coniecturam esse: Maldonatus, Mariana, Menochius varietate allatas opiniones recensent, & rem in medio relinquunt.

IEREM. XVII. XVIII. XIX. XX.

Dubia sūt hic vaticinies tēporū.

Christophorus à Castro cap. 17. Jeremiæ conijcit in annum 3. post captum autem 18. ad annum primum Sedeciz. Idem Castrius Chronotaxeos, ea quæ Jeremias cap. 19. & 20. suæ prophetiæ Sedeciz attribuit: at verò in argumento cap. 19. Jeremiæ monet illam tationem esse Abulenſis 4. Reg. q. vlt. quia Josias, qui contumaciter non permisisset Jeremiam tam diu male tractari, neque in necem eum subiungit: sed quia peculiari ratione ductus fuerit, vt ad hoc tempus Jeremiam non retulerit, non video. Vnde patet Castrii de huius vaticinij dubium fuisse. Sed nec ego ausim vni potius horum duorum regum teri imputare.

IEREM. XXI.

Tēpus huius propheta in cōmuni.

Sedecia regnante, & Chaldæis Jerusalem oppugnantes, hæc vaticinia indubitatam facit v. 2. & 3. Ad annum Sedeciz 10. referunt Cornelius: Theodoretus autem hoc monitum generale iugiter

13.
H. Phil

Hieroni
vet. Test

A 1
17

prophetia non ex ordine posita esse. Hoc enim loco, prophetiam rexit eorum, qua re-
ante Sedecia gesta sunt: paulo post autem, qua temporibus Ioakim & Iechonia accide-
ant, qui regnarunt ante Sedeciam. Hoc ipsum monent Cornelius, Mariana, Me-
ochius, ac bene addunt, prophetiam huius capituli diu post praecedentes edi-
tam esse. Illae enim diu Chaldaeorum aduentum antecesserunt: haec istis urbem
oppugnantibus edita est.

IEREM. XXII. XXIII.

Prophetiam cap. 22. à ver. 1. ad 9. nonnulli de Sedecia interpretantur, vt S.
Hieronymus, Rabanus, Isidor, Hugo, Dionysius, Maldonatus, Castrius;
ad Ioakimum autem plerique remittunt, quae à ver. 9. vsque ad 24. referuntur:
quia quae hic conscripta sunt, ita connexa apparent, vt vnum ex alio fluere vi-
deatur. Est Castrij, Cornelij, Sanctij, Saliani anno m. 3425. nùmer. 25. quibus as-
seritur. Quod enim sub initium regni Ioakim haec denunciata sint, subindi-
catur versiculi 10. & 11. vbi Iudaeis dicitur, vt plangent non Josiam haud ita
ipsum mortuum, sed Joachazum siue Sellum, qui in Aegyptum abductus e-
rat. Et ratio additur: quia non reuertetur vltra, nec videbit terram natiuitatis
suae. Et vers. 18. Haec dicit Dominus ad Ioakim filium Iosia regem Iuda: non plangent
pro fratre, & sorore &c. Sepultura a simi sepelietur. Hic enim de re futura est ser-
mo, quae Sedecia ad regni gubernacula residente, iam praeterierat.

Hac no ad
Sedeciam
sed ad Ioa-
kim refe-
runtur.

propi

ologia
amenti

V

Cap. 22. vers. 24. Si fuerit Iechonias filius Ioakim regis Iuda, annulus in manu &c.
Hae & ea quae cap. seq. attextuntur, Iechoniae post parentis interitum regnan-
tium Ieremiam putant. Castrius, Cornelius, quod est valde probabile,
non tamen certum: potuit enim S. Vates, haec iacula viuo adhuc Ioakimo in
Iechoniam contorquere.

IEREM. XXIV. v. 1.

Stendit mihi Dominus, & ecce duo calathi, pleni ficis, positi ante templum
Domini. Hanc visionem Ieremiae diuinitus oblatam, Sedecia regnan-
te, abducto Babylonem Iechonia, sacer textus dubitare vetat, dum istos cala-
thos Propheta ostensos ait, postquam transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis
Iechoniam filium Ioakim regem Iuda. Vnde bene Sanctus Hieronymus: simpli-
tem, inquit, & veram sequamur historiam, quod bonorum ficorum calathum di-
xerat Iechoniam, qui se Ieremia consilio & imperio Dei tradiderat regi Babylonio, cui
& prospera Dominus pollicetur: malorum autem Sedeciam, qui contradicens senten-
tia Dei captus sit. Quod ipsum sacra pagina clarè pandit, & sacri interpretes
admonent.

Hac ad
Sedeciam.

2. Hanc

Tertiodecimo anno Iosia regis, qui regnavit in Jerusalem annos triginta & vno, Jeremias propheta exorsus est, & prophetauit sub eo annos decem & novem, cui successit in regnum filius eius Joachaz, quo statim ducto in captivitatem, a Nechao rege Aegyptiorum regnum obtinuit Joakim frater eius, in cuius regni quarto anno, iste ad Jeremiam fit sermo Domini: ac per hoc vigesimustertius annus erat Jeremiae prophetae. Eundem numerum exhibet Maldonatus, Menochius Mariana hic Sanctius Jeremiae 36. numer. 1. non tamen sine errore graphico, vbi 11. pro 13. & 10. pro 12. ponuntur. Si annis Iosia 13. aliquid demeretur, non esset legitima ista computatio: multo veto minus approbari poterit illa, qua idem S. Doctor in cap. 4. Ezechielis, a subuersa Samaria usque ad exordium Ierosolymitanum, annos 135. enumerat.

Verf. 11. Et erit vniuersa terra hac in solitudinem & in stuporem: & seruient omnes gentes ista regi Babylonis septuaginta annis. Non est sensus, quod Iudaea deserta omniumque ac singularum gentium paulo ante recensitam seruitus totos 70. annos; sed quod usque ad annum septuagesimum seruitus Babylonica, duratura sit. Quaedam enim gentes annos 70. Chaldaeis seruiert, aliae vero tardius quidem seruire coeperant, sed iugum usque ad finem horum septuaginta annorum pertulerunt, ut hic notat Cornelius, & illustrat similibus loquendi formulis, ex Exodi 12. v. 40. Iudith 16. v. 28. Quae latius deduxi 2. Paralip. q. 4. & sequentibus.

Verf. 12. Cumque impleti fuerint septuaginta anni, visitabo super regem Babylonis, & super gentem illam. Id est, sicut Ierusalem post 70. annos recipiet pristinos habitatores: sic imperium Babylonicum, Medis, Persisque venientibus, destruetur, ut explicat S. Hieronymus. Hinc factum, ut eodem tempore, & Iudaeorum liberaretur captivitas, & Chaldaeorum frangeretur potentia, nempe anno 1. Cyri Babylone imperantis.

Anni 70.
seruitus
Babylonica.

Eodem tempore
captivitas
Babylonica
&
imperium
Chaldaeorum
franguntur.

ppi

ologia
amenti

V
a.

IEREM. XXVI. & XXVII.

Quae cap. 26. comprehensa sunt, sub exordium regni Ioaquim contigisse ipse Vates clare docet v. 1. De cap. autem 27. difficultas est.

Q V A E S T I O III.

Quando contigerint, qua tradit Jeremias cap. 27.

1. Prima interpretatio est eorum, qui haec in Ioaquimi primordia coniiciunt, ut Christophori a Castro, & Cornelij. Probatum primum: quia nullus est, inquit Castrus, qui non incipiat cap. 27. ab illis verbis: In principio regni Ioaquim. Quae Chron. P. 3. Sic

Arg. 2.

Sic enim exordiantur 70. Chaldaeus Paraphraſtes, Vulgatus, cum interpretibus. Probatuſe *ſecundò*. Non ſolet alibi Scriptura poſitum locutionem, quanta cap. præcedenti, de Michæa, & Vria conſuetudine, quod initio præmiſſum fuerat. Ergo verba iſta; *in principio regni Ioakim* referuntur ad præcedentia, ſed ad ea, quæ hoc 27. capite ſcripta ſunt. Tertium iſtud, *dicendo*, ſive *dicens* conneſcit præcedentia cum ſequentiſque, ut per verborum complexione. *Fac tibi vincula & catenas.*

Arg. 3.

Cuius hic adhibenda.

2. Hæc opinio probabilis eſt: quam qui ſequi volet, ſiſtatur primum huius capituli verſiculum, nec in translatione 70. Sixti, nec editione Francofurtenſi extare; ſed maiorem eſſe Latini & Hebræorum ſtoritatem, qui eum verſiculum repræſentant. Deinde aſſeret, præcedendi catenas datum Ieremiæ, ſub Ioakim; executionem verò perfectam decia absolutam. Denique Prophetam ipſos 14. annos, aut per interea continenter portaffe catenas, donec legati, de quibus hic eſt ſermo, ciam venirent.

2. Opinio magis expedita.

3. Altera verò ſententia, quæ mihi magis expedita videtur, præcedentiſque incipit ab illis verbis: *Hæc dicit Dominus ad me: ſas tibi vincula & catenas.* autem primum huius capituli, ad præcedens vaticinium remittit. S. Hieronymus, Rabanus, Lyranus, Hugo, Dionyſius, Maldonatus, & alii riuſ in hunc locum, Torneillus ad ann. m. 3439. numer. 4. Salianus ad num. 21. ann. 3439. numer. 11. quibus aſſentior, referentibus hoc ad ann. decia: quia hæc explicatio ad vulgatam editionem magis accommodatur, nec ab Hebræo fonte, nec à translatione 70. recedit. Sic enim Prophetam alloquitur: *Fac tibi vincula & catenas, & pones eas in collo tuo, & regem Edom &c. in manu nunciorum, qui venerunt Ierusalem, ad Sedeciam.* In Hebræo & Græco eſt, *veniensium*. Ergo nuncij iam venerant, ut reſponderent nonnulli, hoc loco præteritum *venerant*, pro futuro poſitum, ut plerumq; apud Prophetas contingit. Verum huius ſententiam, nescio quam afferre poſſint: ſed pro conſeſſo accipiunt, quod nomen vocatur. Alibi id fieri certum eſt; ſed tunc ſolum, quando contextus, aut orationis contextus exigit: hic autem nihil eſt, quod contextus poris enallagen inſinuet. Vide notas Aggæi 2. v. 1.

Prob. 2.

4. Ad hæc, ſi regnante Ioakim, Deus hæc mandata dedit Ieremias, etiam revelavit Sedeciam regem futurum: quod qui aſſerit, probatur ſibi imponit. Denique ſi quæratuſe, quare meliores codices 70. quales ſunt Sixtini, hoc loco, quartum annum Ioakimi non exprimit, ſed præteritum ſententiæ parroni, eos codices, ſicut & illum, quo & Hebræo utebatur, fuiſſe diminutos & erroribus reſertos, ut ſcribit Callistus. Atque

12.
H. Phil.

Chrono
log. Test.

A 1.
17

partis propugnatores suavius dicunt potuisse quidem Septuaginta particu- lam istam de anno 4. Ioakim attexere : iure tamen omisisse, tanquam mi- nus necessariam, quandoquidem ea prius apposita fuerat, eaque omissa ni- hil de claritate, nihil de vero Scripturae sensu detrahitur. Confirmat Sali- anus ex initio capit. sequentis, ubi legimus : *Et factum est in anno illo, in prin- cipio regni Sedecia regis Iuda,* quo in loco ait annum illum vocari, eundem ipsum annum in quo praecipitum datum est, de carenis conficiendis, & portandis.

5. Ad primam rationem prioris sententiae dici potest. 1. in quibusdam exemplaribus illum versiculum non haberi, nempe in Septuaginta Sixti & Graecis Francofurtensibus. 2. Etiam si omnes codices caput 27. illis verbis agerent : id tamen non obstarat, quo minus quartum illum Ioakimi an- num ad praecedentis capituli prophetiam reducere possimus, idque ex usu Scri- pturae. Nam initium cap. 12. Geneseos ex grauissimorum auctorum sententia, pertinet ad narrationem de discessu Thare & Abraham ex Chaldaea, capite 11. praemissam. Imo apud Ieremiam idem cernere est cap. 51. vers. 59. qui sic habet : *Verbum quod praecipit Ieremias Propheta Sariae, filio Neria filij Maasia, cum uerget cum Sedecia in Babylonem in anno quarto eius.* Hunc enim versiculum et- iam prioris opinionis a seclae ad ea quae cap. 50. describuntur, spectare docent. Haecque minime absurdum eis videri debet, quod versiculus primus cap. 27. ad praecedentis capituli oraculum reuocetur. Vnde patet secundam rationem, non esse efficacem.

6. Adhaec, quod initio capituli 27. quaedam reperantur, quae in exordio capituli 26. praemissa fuerant, non pugnat cum usu & consuetudine sacrorum e- loquiorum. Nam Iud. 18. versiculus primus hanc sententiam exhibet : *In diebus illis non erat rex in Israel.* Quae sententia reperitur initio cap. 19. in Hebraeis co- dicibus : in alijs ad calcem cap. 18. Imo Castrius, verba illa, & factum est in an- no illa, quibus Latinus & Hebraeus capit. 28. aggreditur, retrahit ad id, quod cap. 27. praecelarat. Prima item verba capituli 31. ad caput praecedens plerique referunt, ut ibidem annotabo; ac proinde negari non potest, quin alicuius capi- tulus principium ad praecedens referri possit : nec aliud praetendunt auctores secundae sententiae.

7. Quod tertio argumento proponebatur, iure negari potest : neque e- nim verbum illud *lenior, dicendo,* siue ad dicendum cum praecipit de vinculis & ut- raque coniungitur. Nam haec verba intercedunt : *Hac dicit Dominus ad me.* Quae ver- ba, subsequens de vinculis mandatum respiciunt : verbum autem *lenior, dicen- do,* praecedentia in memoriam reuocat, & ad annum 4. Ioakim spectat. Vi- detur quidem Saliano, illo num. 21. hoc negotium, vnius voeis commutatione proponi posse, si videlicet pro Ioakim, substituatur Sedecias, hoc modo : *In prin-*

ppi

ologia
amenti

V

Ad 1. & 2.
prima opo
nissa.

Regula
notanda.

Ad 3.

capio regni Sedecia regis Iuda. Ego verò nullam hic mutationem adhibere censeo.

Quamdiu
Ieremias
ceperit
gestare ca-
senas.

8. Castrius ad cap. 2 i. vers. 1. §. Ad tertiam, dum respondet arguendæ sententiæ, ait Ieremiam veras catenas portasse, ab initio regni Ieremias totos undecim annos & plures, vsque ad id tempus, quo venerunt legati ad Baltaffarem, vel cum spiritus adiebat. Attamen eiusdem capituli commentum concludit: Cæpit ergo Ieremias gestare vincula & catenam, anno 1. Sedecia, & ad reges, per legatos, & gestavit vsque ad annum 4. quo sunt confracta ab Ieremias meo iudicio probabilis hæc omnia ad annum 4. Sedecia, ab ætate cundæ sententiæ reuocantur.

IEREM. XXVII. v. 7.

Nabuch.
& filio &
nepoti.

1. Et seruient ei omnes gentes, & filio eius, & filio filij eius. Eorum hoc non probo, qui vt Castrius hunc locum explicat, volunt primum hæc Nabuchodonosorem illum, quem Ptolemæus Nabopolassarum vocatum Euilmerodach, tertium Baltaffarem. Nam vt alibi ex iplo Ptolelijque monui, Nabopolassar, non peruenit ad annum regni primum, imò tantum 21. annos ei tribuit Berofus: parens autem Euilmerodach minimum 43. annos imperauit.

Diuersifuerunt
Euilmerodach &
Baltaffar.

2. Nec ijs assentior, qui Euilmerodach à Baltaffare non distinctos, sed enim communis auctorum sensus non patitur, vt patet ex ijs quæ successoribus Nabuchodonosoris afferam in Proph. Danielis. Hæc aduerto 1. Prophetam denunciare Nabuchodonosoris imperium non in perpetuum, vt notat S. Hieronymus, nec fortè his verbis aliud intenderit, quod refertur 2. Paralip. 36. v. 20. Si quis euaserat gladium ductum in Babylonia, uertit regi & filijs eius, donec imperaret rex Persarum, & completum seruum dicitur Ieremias. Aduerto secundo, cum satis strictè hæc verba interpretantur, nihil aliud ijs significari, quam fore, vt imperium Babylonicum tantum ad Nabuchodonosoris filium, sed etiam ad aliquè nepotum perueniret, siue postea hic tertius hæres, siue alius successor, à Cyro hæretur.

IEREM. XXVIII. v. 1.

ET factum est in anno illo, in principio regni Sedecia regis Iuda, in anno quinto, dixit ad me Hananias filius Azur, &c. Ita Lactius & Septuaginta vero Seniores cap. 37. ita hunc locum transtulerunt: In quarto anno Sedecia regis Iuda, in mense quinto, dixit mihi Ananias filius ad prophetam.

Quando hac disceptatio inter Ieremiam & Hananiam acciderit.

Controversiae praesentis cardo in eo vertitur, quod non appareat, quomodo hoc verbum dicatur factum in principio regni Sedeciae, & simul in anno quarto. Qua de re quatuor opiniones reperio. Prima est hanc prophetiam contigisse, anno primo, siue initio regni Sedeciae, eundem annum fuisse quartum anni hebdomadae, siue ab anno Sabbatico, quem Hebraei quartum Semite appellant. Probatio sumitur ex Chronologia, quae annum primum Sedeciae, cum quarto Semitae componit, suffragante antiqua Hebraeorum traditione, qua aduersus ad anni Sabbatici finem refertur, ut patet ex sequenti laterculo.

Status
quasi.
Opinio 1.
Probatur.

Anni Sedeciae. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.
Anni Semitae. 4. 5. 6. 7. I. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Hunc locum interpretatur Varabius, Scaliger, Capellus; probatque ex Sedeciae Olam, ubi Ioakim in medio *tubilai*, migrasse dicitur: putat tamen Capellus, 3400. legendum in medio *hebdomadis*. Consentit Sethus, dum hoc Ieremiam cum Hanania certamen, anno 1. Sedeciae adscribit. Quam interpretationem nonnulli ex Orthodoxis admittunt, ut Cornelius, qui aliorum supputationem refert, asserentium annum 15. Ezechiae fuisse Sabbaticum, inde usque ad primum Sedeciae fluxisse annos 116, qui per 7. diuisi, dant 16. annorum hebdomadas & annos 4.

Contrar.
opinionem.

2. Verum haec opinio potentes habet aduersarios, nempe omnes sequentium interpretationum asseclas, cum Lyrano, ac in primis ipsos 70. Interpretes, qui dilerte tradunt Hananiam, ea quae hoc capite narratur, anno 4. Sedeciae locutam ad Ieremiam. Enimvero, licet annus primus Sedeciae fuerit quartus Semitae: non tamen idcirco haec propheta ad annum primum Sedeciae debet applicari, obfistente 70. Seniorum auctoritate, qua id quod in Hebraeo obscurum erat, sic illustrarunt, ut clare testarentur, hanc Ieremiae cum Hanania disceptationem, anno 4. Sedeciae habitam.

Contra
supputa-
tionem il-
lius.

3. Supputatio quam ex alijs refert Cornelius, vitio non caret, vndecumque tandem id proueniat. Si enim annus decimusquintus Ezechiae fuit sabbaticus, debet ab illo 116. annorum numero excludi: sic autem reliqui erunt, anni Ezechiae 14. Manassae 55. Amon 2. Iosiae 31. Ioakim 11. Sedeciae 1. ex quibus non nisi 114. colliguntur; qui si in 7. distribuuntur, dabunt 16. annorum hebdomadas, & annos 2. Itaque si annus 15. Ezechiae fuit Sabbaticus; primus Sedeciae erit alter, non quartus à Sabbatico.

i 3

4. Mihi

pppi
ologia
amienti
V
a.

P.
H. Phil

Chrono
vet. Test.

A 1
17

*Alia su-
putatio
melior.*

4. Mihi anno ante æram Christi 717. aperitur decimustertius Ebraicus in autumno sabbaticus: anno verò ante eandem æram 601. initium regni Sedecie constituo, & mensè Tisri annum 4. Semitæ ineuntem puro, iuxta doctrinam, quam sub finem libri Deuter. de annis sabbaticis (secundum computationem in eam computationem inductus. Annum secundum Darii templi instauratione nobilitatum, anno ante Christi æram 520. ambo locis animaduerti, vt patet ex notis ad 1. Esdræ 4. v. 24. numer. 1. Annum vsque ad istum annum Darij secundum, Scriptores, auctoritate numero insignes, annos 70. computant, Clemens Alex. Eusebius, Hieronymus, Augustinus, Iulianus Toler. Nicephorus Const. Theodoretus, Beda, Ado, Marianus, Schafnaburgensis, Freculphus, quos laudat Hieronymus 2. Paralip. q. 6. num. 6. Taceo recentiores, Riberam, Carkium, & uersio Ierosolymitana mihi incidit in annum ante Christi Epocham annum vñdecimus Sedecie, & Sabbaticus absoluebatur: atque ita hoc primum Sedecie in quartum semitæ incurrisse. Præfens autem negotium cum Hanania anno 4. Sedecie contigisse, nec Latinus nec Hieronymus, sed potius annuit: Septuaginta verò Seniores, ne dubitandi locum gerat, diserte affirmant.

*Interpre-
satio Au-
thoru.*

5. Quocirca, annum quartum cuius hic mentio habetur, postquam quartum semitæ, siue requietis, licet in primum Sedecie incidit, non primo recipiendam esse 70. Seniorum translationem, Latine & Hebraice non aduersantem, tum quia rationi valde consentaneum est, tum quia Scripturæ expositione, inspicimus in obscuris, quod est verisimilium, vbi fieri consuevit, vt in materia iustitiæ fieri assolet. Plerumque autem, vt semper, notandis prophetijs & factis historijs digerendis, anni reguntur, & in dubijs, 70. interpretum auctoritas minimè contemnenda, autem Semitæ, in diuinis literis, ad certas temporum notaciones adhibeantur. Quod si forte alicubi factum fuerit; huic tamen loco concessum putarem, sicut ea que raro accidunt, non temerè in agendis negotijs computanda igitur quæstio, quid sibi velit istud: in principio? quod sequentibus explicandum.

*Opinio 2.
valde in-
certa.*

6. Secunda opinio est Rabbi Salomon, cui subscribitur Lyranus, cum, & nonnulli alij, annum quartum Sedecie dici principium regni non tunc primum initi, sed à rege Babylonie confirmari, quando Salomon inquit, prefecit eum quinque regibus, nempe vt eorum tributum coegerit: interpretatio est valde incerta, cum non constet de tributo ab illis regibus uendo, nec appareat ratio, cur Sedecias rex antea à Chaldeo confirmari tempore confirmari debuerit, aut noua annorum illi æra recudenda.

ait, illam Rabbi Salomonis interpretationem, natam esse à Rabbinorum cerebro, quod in familiare est, cum emergere à difficultate non possunt, aliquid confingere, à quo si rationem exquiras, quid respondeant, nihil promptum habent, nisi fabulam.

7. Tercia opinio est eorum, qui censent prima huius capituli verba: *Et factum est in anno illo, in principio regni Sedeciae regis Iuda, denotare annum 1. Sedeciae & spectare ad præcedentis capituli prophetias: sequentia autem, in anno 4. in mense quinto, esse initium narrationis de Hanania, & intelligenda de anno 4. non lemitæ, sed regni Sedeciae.* Ita Castrius, & ex parte Sanctius. Probant; quia septuaginta, Hieronymus, Theodoretus, Rabanus, nulla de principio regni Sedeciae facta mentione, res cum Hanania gestas, ad annum 4. Sedeciae referunt. At responderi potest, apud 70. in Hieronymi, Rabani, Theodoreti commentariis nullam fieri mentionem principij Sedeciae, quasi ab anno 4. illius distincti, sed omnes huius & duorum præcedentium capitulum prophetias, coniici in annum 4. vel Ioakimi, vel Sedeciae. Sic istorum trium patrum auctoritas tertiam opinionem refutat, quartam propugnat. Deinde si hæc opinio esset vera, textus Latinus & Hebræus corrigendus esset, quia principium regni Sedeciae, & annum 4. eiusdem, vna eademque verborum periodo comprehendit, & cum facinore Hananiae coniungit.

8. Quartam igitur opinionem sequor, quæ retinet inuariatam Hebræi textus & Latini lectionem, prout est apud S. Hieronymum, & in editione vulgata Sati V. hoc modo: *Et factum est in anno illo, in principio regni Sedeciae regis Iuda, in anno quarto, in mense quinto, dixit ad me Hananias, ita ut mentio anni quarti, sit modificatio eius, quod præcellerat, in principio regni Sedeciae, q. d. non omnino in principio fuit, erat enim iam annus quartus: sed vocatur principium, quia vnde annis regnavit.* Ita Mariana hunc versum exponit, asserens hanc interpretationem esse planissimam, cæteras violentas videri. Idem censet Emmanuel Sa, dum hic subaudit particulam *nempe*, ut sensus sit: *in principio regni Sedeciae, nempe anno 4. illius.* Idem est sensus S. Hieronymi, qui tum in textu, tum in commentario, describit primum huius capituli versum, prout illum exhibet Vulgata editio, tum subiungit: *Fis autem sermo Domini sub rege Sedecia, in anno quarto regni eius, & in mense quinto: necdum Propheta Ezechiel vaticinante in Babylone.* Vnde apparet S. Doctorem annum 4. Sedeciae non distrahere ab illo principio, cuius ibi fit mentio. Consentit Hugo, Dionysius, Maldonatus, hic, & Salianus ad annum m. 3439. numer. 17. admittit Tornellus ibidem numer. 4. & Sanctius ad huius capituli initium: nec meliori modo cum editione Vulgata conciliari possunt Septuaginta.

9. Solum

ippi

ologia
amenti

V

Opinio non placet.

Conclusio:

P.
H. Philo

Chrono
vet. Test.

A 1
17

Explicatur conclusio.

9 Solum est difficultas; quomodo annus 4. Sedecia, dici possit regni illius? qua de locutione bene philosophantur Sanctius, Salmasius, qui aduertunt spatia quælibet temporum, solere in tres partes diuisum, medium, finem: quæ tertiam partem totius interualli non erant principium vulgari modo referri. Quintus autem mensis (cuius dicitur Jeremias) anni 4. Sedecia, ad tertiam partem temporis, quo cognatum tingit. Quemadmodum, inquit Sanctius, nemo improbaret hæc locutionem, si octauo Sedecia anno, in fine illius regni contigisse diceret: sic neque quædam dicitur si in principio factum arbitrere, quod post tres annos & menses à principio factum est. Simili loquendi modo vitur Castrius in Chronotaxi huius libri Anno, inquit, secundo vel tertio in principio regni Sedecia propheta. &c. Si autem Sedecia, principium regni eius vocare licet: non video, cur ad annum delinentem hæc locutio extendi non possit: hic enim non rigore dicitur sed libertate vulgari agimus.

QVÆSTIO V.

Quorsum referatur mensis quintus cuius fit mentio.

Conclus. 1.

1. AD annum sacrum Hebræis vsitatum refero: cum enim alibi Scriptura notati ad annum sacrum referri soleant; non est, quomodo more consueto recedamus. Quare non assentior illis, qui hunc mentem tum à die enthronisini Sedecia computant: sed existimo hunc mentem esse eum, qui Iudæis Ab vocatur, cuius die decima, cunctis Nabuzardan. Ierem. 52. v. 12.

Conclus. 2.

2. Existimo etiam, illam orationis particulam, in illo anno, commo ad ea, quæ præcedenti capite describuntur, q. d. illo anno, quo Iudæis Ieremias vincula & catenas quinque regibus mittendas fecit, ac libi sacra sacra vasa templi Babylonem transferenda prædixit, illo inquam, anno non procul ab initio regni Sedecia distabat, erat enim quartus mensis ante, dixit ad Ieremiam Hananias, &c.

Resp. 1.

3. Dices: Sedecias anno 4. regni sui Babylonem profectus est. Ierem. 59. Legati verò quinque regum post eius reditum, Ierosolymam venerunt; & cum Hananias Ieremiam negotium facessuit: quomodo post mense anni facti hoc fieri potuit? Resp. 1. Certum est ex loco sacro, quod Ierosolyma non prius Ierosolymis mouisse Babylonem, quam annus quartus iniret, nec est valde probabile, post reditum Sedecia Ierosolymam istosci præsto fuisse; sed aliquanto post, à suis regibus ablegatus.

Sedeciae regressu constaret. Sic Sedecias exiguo temporis spatio, è Iudæa Baby-

lonem iussit, & negotijs ibidem confectis, domum reuertisset, in eorum sen-
tentia, qui annos Sedeciae a Nisan auspicantur.
4. Respon. 2. Si legati ante Sedeciae dilectissimam adfuerunt, rationes tempo-
rum difficultate carent: sic enim illo ipso mense quinto anni sacri, quo Sede-
cias annum regni quartum inchoabat, (aut forte mense præcedente inchoarat)
Jeremias præsentibus legatis, qui prius aduenerant, vincula induerit. Hananias
eodem confregit. Tum nuncijs per otium expeditis, Sedecias iter suum ador-
nauerit, & confecerit anno regni sui quarto currente. Quæ explicatio mihi cæ-
teris anteponenda videtur.

5. Si post reditum Sedeciae legati aduenerunt, mensis iste quintus annum
quartum Sedeciae clauderet, vel certe annus iste vsualis dicebatur quartus Sede-
ciae, quod priori parte anni vsitati currente, pars vltima anni 4. Sedeciae la-
beatur, posteriori, quintus emergeret, eo ferè modo, quo annus 112. Iulianus,
et Christi 67. Capitone & Rufo Cosl. modo tertius decimus, modo deci-
mus quartus Neronis appellatur, quia priori parte anni istius Iuliani fluebat de-
cimus tertius Neronis; posteriore decimus quartus, vt dixi Introd. cap. 18.

Resp. 2.

Resp. 3.

pppi

ologia
amenti

IEREMIAE XXVIII. v. 17.

ET mortuus est Hananias in illo anno, mense septimo. Annum illum intelligo He-
braeis vsitatum, à Nisan inceptum, ac proinde Hananiam interijisse, altero
mense, à morte sibi per Ieremiam denunciata: septimo vero mense anni sacri,
qui appellatur Tisri, sine tunc curreret adhuc annus quartus Sedeciae, siue iam
quintus flueret, iuxta dicta q. præcedenti.

IEREMIAE XXIX. v. 1. & 10.

Ver. 1. Hæc sunt verba libri &c. Hanc epistolam anno 1. Sedeciae scriptam &
missam docent, Castrius & Cornelius in Chronotaxi, Tornielus & Sa-
hanus ad an. m. 3436, ille num. 9. hic 28. quorum sententia subscribo.

Ver. 10. Cum ceperint impleri in Babylone septuaginta anni, visitabo eos. Hos annos
ab enthronismo Magni Nabuchodonosoris auspico, cum nonnullis antiquis,
quorum supprellis nominibus meminit Eusebius in Chronico, Sulpitio, Ido-
ro, Theodoro, Historia Scholastica, Ribera, Barradio, Christophoro à Ca-
stro, Montano, Peratio, Vatablo, Rabbi Salomone, Rabbi Iosue, Dauide
Kimhi, Hebraeis in Seder, vt latè disputau lib. 2. Paralip. q. 8. Nec aliud censere
possunt, qui à casu templi, vsque ad eius instaurationem annos 70. numerant,
Clemens Alexand. Eusebius, S. Aug. S. Hieron. Iulianus, A. do. Beda, Niceph.
Const. Chronicon Alexand. Marianus, Schafnaburg. Freculphus, & alij, quos
Quæst. Chronol. P. 3. k. bono

Vnde hi
anni 70.
originantur.

bono numero laudauit 2. Paralip. q. 2. num. 6. Hos vero 70. annos ex-
bylonica Cyri monarchia, finitos, constat ex 2. Paralip. 36. v. 20. & 1. Esai.

IEREM. XXX. v. 1.

Opinio
quorundam.

Hoc verbum, quod factum est ad Ieremiam à Domino. Nonnulli vt Cornelius hoc verbum anno 1. Sedeciz factum aut vident, vt sententiam S. Hieronymi auctoritatem producant. Nec minus sentit Sanctius, qui ait: incertum quidem esse, quando hoc Ieremias verisimile tamen videri, hoc post translatum Iechoniam contigit, quod tempore data sunt ad exules Ieremias, & hanc opinionem esse S. Hieronymum hunc in locum ita scribentis: Promittentibus in Babylone pseudoprophetis, qui cum Iechonia captus fuerat reuersurum, & Hanania filii Azur, in Ierusalem dicante, Ieremias Propheta & illud quidem futurum asseruit, non ultra Ieremias mentiebantur: sed finitis septuaginta annis.

Conclusio.

2. Vnde colligo, hæc vaticinia, aliquo è primis annis Sedeciz, vt vtrum autem primo tribuenda sint, incertum esse. Anno Sedeciz quænaniam suas prophetias effutiuisse, docet Ieremias cap. 28. v. 2. vnde idem antea præsumpserit, non liquet. Cum verò S. Hieronymus ad hæc denunciasset, Hanania in Ierusalem eadem prædicante, ita potest vt ad idem ferè tempus, licet non ad eundem annum respexisse credatur ibidem, cum dixisset, ea quæ in c. 37. Ezechielis meditantur fuerat, hinc uenire, addit: Præsertim cum eodem tempore, Ezechiel in Babylone & Ieremias in Ierusalem prophetauerint. Nemo autem dubitat, quin Ezechiel, anno de quo Sedeciz & suæ transmigrations vaticinari cæperit. Ezech. 1. v. 2. Hanania & Ieremias sese opposuit, anno 4. Sedeciz. Itaq; ex Cõmentarij S. Hieronymi non video certum annum colligi posse, quo Ieremias hæc prophetia valde probabile sit, isthæc ab eo prædicta anno 1. Sedeciz, quo facta sunt illa quæ duobus præcedentibus capitulis habentur, vt Castrius & alij arbitrantur.

IEREM. XXXI. XXXII.

Cap. 31. v. 1. In tempore illa. Hebræa & Græca hisce verbis caput dantur, quicquid volit Lyranus. Primum autò hunc versiculum sedeciz Hugo, Castrius, Cornelius, ad caput præcedens reuocant, & fuerit Ieremias, qui huius loci expositione ita contexit, vt ostendat sermonem capiti danti inceptum, vltius tendere, vt aduertit Castrius, cui suffragantur Marius & Mariana, dum notat, hic Prophetam persisterè in v. 1. superioris. Vnde confirmantur ea quæ nuper asserbam. q. 1. num. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

13.
H. Phil.

Chrono
log. Test.

A 1
17

Cap. 32. v. 1. Verbum quod factum est ad Ieremiam à Domino, in anno decimo Sedecia
 regis Iudae: ipse est annus decimus octauus Nabuchodonosoris. Eundem annorum concur-
 sam Hebraeus & Graecus contextus representant. Duobus autem modis annus
 10. Sedeciae cum 18. Nabuchodonosoris componi potest. 1. si dicamus hæc con-
 rigisse anno decimo Sedeciae expirante, & decimo octauo Nabuchodonosoris
 ineante. Ita Torniellus ad ann. m. 3445. num. 8. Salius num. 15. Paludanus in
 Sedecia. 2. si computo civili, censeamus hæc gesta anno illo civili, quo finieba-
 tur annus Sedeciae decimus, & decimus octauus Nabuchodonosoris oriebatur.
 Sic Ieremias dicitur agrum sui patruelis emisit anno 18. Nabuchodonosoris, eo
 sensu quo Principes Apostolorum martyrio coronati putantur anno 14. Nero-
 nis. Fortè etiam non deerit, qui hoc factum referat ad annum 10. Sedeciae cõ-
 putum: Nabuchodonosoris autem 18. currentem: sed malo prædictorum mo-
 dum admiraculo hanc annorum connexionem explicare. Vide quæ de annis
 Iuakim, Sedeciae, Nabuchodonosoris disputabam 4. Reg. q. 16. 20. 22.

Quomodo
 annus 10.
 Sedecia est
 18. Nabu-
 chodonos.
 concurrens.

ppi

ologia
 amenti

IEREM. XXXIII. v. 1.

1. Et factum est verbum Domini ad Ieremiam secundo, cum adhuc clausus esset in atrio
 Carceris. Hoc oraculum eodem ferè tempore, quo præcedens, traditum vi-
 detur, nempe anno 18. Nabuchodonosoris: Sedeciae vel decimo, vt volunt Ca-
 strus, Cornelius, Salius, vel vndecimo exoriente, vt putat Torniellus, ad an.
 m. 3446. num. 1.
 2. Videtur autem S. Vates hoc capite respexisse ad Prophetiam c. 21. Sedeciae
 Dominum per Ieremiam consulenti datam, vt bene aduertit Salius ad an. m.
 3445. num. 18. vbi ex Castrio monet, capitulum hoc ritè subnexum præceden-
 ti, in quo Ieremias factio iplo, nempe agri emptione spem reditus populo capti-
 uo fecerat: eam autem hoc capite verbis solatio plenè confirmat.

Anno 18.
 Nabuchod.

V
 a

IEREM. XXXIV. v. 8.

Verbum quod factum est ad Ieremiam à Domino, postquam percussit rex Sedecias fœdus
 cum omni populo in Ierusalem, prædicans, vt dimitteret vnusquisque seruum suum.

Q V A E S T I O VI.

Quando contigerint, quæ hic referuntur.

1. De hac in quaestione ponuntur. 1. quoto anno regni Sedeciae. 2. Vtrum
 anno sabbatico hæc acciderint. De priori Christophorus Castrus cen-
 set Ierusalem Sedeciae tēporibus, bis à Chaldeis obsessa fuisse, prius an. octa-
 uo Sedeciae, aut salte nono, ante mensē decimum, tū decimo mense noni,
 vt legi-

Sicut
 quæst.
 Quidam pu-
 tant bis ob-
 sessam à
 Nabucho-
 don. Ieru-
 salem.

k 2

vt legi-
 salem.

13.
H. Phil.

Chrono
vet. Test.

A 1
17

vt legimus 4. Reg. 15. vers. 1. priorem obsidionem fuisse interruptam
Pharaoni obuiam digressis, & tum Ieremiam prædixisse, Chaldaeos
gyptijs redituros, & Ierosolyma potituros, hoc cap. v. 21. & cap. 37.
riorem verò continenter perdurasse, vsq; ad Urbis expugnationem.
sa est ciuitas, atque vallata, vsque ad vndecimum annum regni Sedecie. 4. Reg. 37.
dem tradit Cornelius ad initium huius cap.

*Virum
anno 10.
an. 11. Se-
decie.*

2. Lyranus in huius capituli glossa, Tornielus & Sallianus anno
hæc in annum nonum Sedecie conijciunt, arbitantes tunc solutam
obsidionem, quæ anno eodem mense decimo inchoata fuerat. Penn
anno ante æram Christi 591. scribit vallatam iam Urbe Sedeciam
nono, de seruis in libertatem afferendis mandatum dedisse: anno ve
ti, cum Babyloniorum exercitus, inquit, ab obsidione recessisset, manum
ni sacri religionem, seruos retraxere Iudæi. Scaliger, anno 11. Sedec
buit, quem sequitur Capellus an. m. 3409. Caluilius ann. 760.

*Res hæc
in dubio.*

2. Etsi vero fateor nullam ex prædictis opinionibus sua probabi
rere: mihi tamen securior apparet doctrina Sanctij, qui sub initium
tis ait, non constare, quo anno Ieremias hoc verbum accepit. Bell
quo hic est sermo, triennale fuit, captum anno Sedecie nono, finit
mo: quoto horum trium annorum hæc prophetia obuenit. cogno
se, ne quidem ex huius capituli exordio, eo quod sit veluti proam
varicinij, ostendens, in quo statu fuerint res Iudaica, quâdo hæc detur

*Ad non est
facti initio
obsidionis.*

3. Negotium istud, de seruorum missione, ac rursus in seruitutem
ne, non autem antepone re mense decimo anni noni Sedecie: tum re
sidionis sine ratione multiplicem, tum quia de obsidione illa prius, qu
ponit Castrius, alium est apud antiquos silentium, tum quia plures
tribus clarè docent, illam obsidionem cuius meminit liber 4. Reg. cap.
præcessisse causam seruorum à Sedecia tractatam; eamque obsidionem
ruptam fuisse. Lyranus, Sanctius, Torniel. Peraius. Imò Cornelius
his assentitur, vbi correxisse videtur, quæ initio huius capituli annotat
que quando de libertate seruorum agebatur, iam eo miseriarum decur
dara, vt omnes eius ciuitates à Chaldæis essent vel captæ, vel enecæ, et
rosolyma Lachis & Azeca, vt hic monet Propheta v. 7. Minus suum ve
le est, id ante annum nonum Sedecie hanc prophetiam ponere. Vt
AEgyptijs. Chaldæi tribus illis ciuitatibus expugnandis, ad annum
tempus protraxisse non videntur.

4. Castrius & Cornelius, auctoribus præcitatæ assentuntur, qu
tunc seruos in seruitutem reuocatos, quando intermissa tamper ob
bylonij in AEgyptios mouerant. Quam expeditionem cum breuissimè

absolissent, & mox ad obsidionem Ierosolymitanam reuertissent; ciuitas in annum tertium vallata & clausa more vulgari dicitur, non quidem omnino continenter, sed interpolatione tam exigua incidente, vt pro nulla reputeretur. Huiusmodi non aestimantur tres menses, quibus regnauit Iechonias, Ierem. 37. v. 30. Itaque dubium esse reor, vtrum digressio Chaldaeorum ab Ierosolymis, & Ierusalem ad iugum retractio, ad annum nonum Sedeciae, potius quam ad decimum, aut postremum applicanda sit.

5. Restat de anno Sabbatico non modica difficultas: quam varij varijs modis sperare conantur, Torniellus, Salius, Cornelius, Petauus, Paludanus, contententibus plerisque Sectarijs, anno Sabbatico hanc iniuriam seruis ante manumissis illatam asserunt: sed non iisdem omnes nixi fundamentis. Torniellus & Salius putant annum 9. Sedeciae concurrisse cum 861. ab introitu Ierusalem in terram promissionis, qui numerus, si per 7. diuidatur, dabit annum sabbaticum ordine 123. Verum hanc supputationem non proho, ratus enim annorum sabbaticorum non ab ingressu in terram, sed sexennio tardius ascendendam. Paulo etiam plures annos illo temporis interuallo inferendos puto, ob rationes allatas de annis Ioram regis Iuda. 4. Reg. 8. q. 1. Denique Salius hanc Ierusalem istam in seruos malitiam anno ante vulgarem Christi epocham 610. inscribit, qui nulla sui parte, sabbaticum legalem attingit, vt suo loco probatum, siquod hic auctor putat, ordo sabbaticorum, qui Herodis & Machabaeorum aetate vigeat, ad Ieremiam tempora, sine interruptione reducat.

6. Cornelius à Lapide ait, secundum rectum & legitimum computum, annum primum Sedeciae fuisse quartum Semitae, hoc est, hebdomadae annalis sabbaticorum; istum autem annorum ordinem, multis lustris, aut fortè saeculis neglectum, sed à Sedecia nouo stylo, ita mutatum, vt annus regni illius octauus in sabbaticum incideret. Ast ego, neque in hac interpretatione acquiesco: tum quia neque auctoritatem Scriptorum, neque rationis discursum video, cur nouam sabbaticorum seriem à Sedecia institutam credam, tum quia hoc modum aperiretur, simili mutatione Calendarij saepius excogitata, Chronologicas quaestiones non tam soluendi quam declinandi.

7. Caluisius ann. m. 3360. asserit Pharaonem, qui videbatur obsessus Iudaeis opem allaturus à Chaldaeis repulsum, anno vndecimo Sedeciae, curren- te sabbatico, quando seruos iterum mancipari contigit. Huic assentitur quoad annum sabbaticum Capellus: sed rem gestam signat anno ante aetam Christi 591. Caluisius 590. Quicquid autem sit, de concursu anni 11. Sedeciae cum sabbatico; in eo Caluisij doctrinam non admitto, quod hinc vsque ad Iudaeorum captiuitate Babylonica reditum annos 59. supputet: hunc enim reditum tri-

k 3

buit

Quidam putat Sabbatico anno, non solida ratione

Non est iste institutus nouus ordo ann. sabbaticar.

Sethus & Capellus eximianantur

ppii

ologia amentia

V

al

P.
H. Phil.

Chrono
vet. Test.

A 1
17

buit anno sui computi ante Chr. 529. repulsos autem à Nabuchodonosoro gypcios, captumque Sedeciam, putat anno 588. Ego vero Sedeciam eundem quidem annum refero, qui erat ante Christi epocham quatuordecim annis tamen è Babylone, ad annum ante eandem epocham circiter 536. uoco, Capellus ad 536.

*Opinio
Aulhoris.*

8. Porro dum huius controversiæ nodum accuratius verisimilissimam causam cerno, quæ omnino persuadear seruos ad libertatem anno sabbatico retractos: sed solum sacer textus mihi videtur, seruos fuisse manumissos ex legis præscripto (quæ caueo. Hebræorum seruum, anno sabbatico redeunte, inuicem retinere post absentibus Chaldæis retractos. Fac igitur anno v. g. quarto annuatiuitatis remissionis Sedeciam egisse cum populo de lege per Moysen Indæi diuinum Numen placarent, & auxilium cælitus obtinere, facere non poterant, nisi illo ipso tempore, ab eo peccato desisterent, nos contra legem detinebant. Itaque iam tum seruis libertas extorqueri velle enim eam ad vnum pluresve annos differre, perinde fore, ac si velle tam diu perseuerare, non aliter quam si tyrannus quispianem in carceri mancipatum, aliquanto tempore cognita tua inuocaretur tenere.

*Explicatio
sue Petauij.*

9. Quod si propter quorundam auctoritatem hæc ad æram alligare placuerit, proximè ad Petauij calculos meos commodabo. Nam vt in Synopsi cap. 14. numer. 9. declarauimus, Christi æram 591. sub autumnum anno sabbatico dedit initium ista docuit Petauius. Ab enthronismo Nabuchodonosori, vixit primum Cyri Babylone regnantis annos 70. computo, Petauius quatuordecim annos Babylonijs imperasse probauit ibidem q. 2. Dicitior Petauio, dum æram Monarchiæ Babylonicæ Cyri, anno ante epocham 538. auspiciatur. At verò de annis Sedeciæ à Petauij epochaumper mea computatio discrepat. Ierosolymorum enim excidat in annum ante æram Christi 589. ego in præcedentem, eorumque duntaxat, qui à casu templi, vsque ad annum secundum Darij Hystaspis duntaxat, vt late explicui 2. Paralip. q. 8. adiuncta antiqua Babyloni traditio. qua Ierosolymitanam cladem anno sabbatico desinituram fore die 9. Ab in sabbatum incurrente, vt dixi 4. Regum q. 3. numer. 2. dicitur, vixit annis 21. Sedeciæ putat Sabbaticum fuisse, ego vero dicitur, quod dignum est discrimen, nec longa altercatione dignum.

IEREM. XXXV. v. 1.

Verbum, quod factum est ad Ieremiam a Domino in diebus Ioakim filij Iosia regis Iuda. Que hic de Rechabitis narratur, ea nonnulli circa annum Ioakimi tertium gesta putant, vt Torneilius ad ann. m. 3428. num. 7. alij sexto aut septimo, vt Sallianus ad ann. m. 3431. numer. 1. & Castrius in hunc locum, idque inueniunt Isidorum, cum hanc prophetiam ait 14. annis Ieremiae reuelatam fuisse, ante annum nonum Sedeciae. Alij septimo vel octauo, vt Cornelius in initio huius capitis. Alij denique octauo, vt Hugo. Has opiniones recentiorum autem sit omnium probabilissima, qui volet, sententiam ferat.

De Rechabitis varia supputationes.

11pi

IEREM. XXXVI. v. 1.

Et factum est in anno quarto Ioakim &c. Tolle volumen libri.

QVÆSTIO VII.

Quando scriptus sit hic comminationum liber.

Ratio difficultatis est, quod disertè hæc propheta Ieremiae oblata dicitur anno 4. Ioakim: id autem quam ratione fieri potuerit, nõ est prochie dicta. Hic enim Propheta Chaldaeorum hostilem in Iudæam aduentum prædicit, ac ideò volumen illud rex Ioakim se combussisse aiebat, quod in eo scriptum esset: *festinus veniet rex Babylonis, & vastabit terram hanc, ver. 29.* id autem ante quartum annum Ioakimi contigisse testari videtur Daniel cap. 1. v. 1. *inquit, tertio regni Ioakim regis Iuda, venit Nabuchodonosor rex Babylonis in Ierusalem & obsedit eam, & tradidit Dominus in manu eius Ioakim regem Iuda.* Vnde Castrius Ieremiae 36. nu. 1. ait graue dubium esse de tempore huius prophetiae.

Scias 4

V

2. Vatablus Dan. 1. vt hunc nodum soluat, asserit Nabuchodonosorem, neque tertio, neque quarto anno peruenisse Ierosolymam, sed sub finem anni tertij, cepisse exercitum confcribere: anno vero quinto, post nonum mensem Ierosolymis potitum, & regem Ioakimum vincam duxisse Babylonem, idque probat 1. quia mense nono anni quinti, indictum est ieiunium, vt hic dicitur ver. 9. non alium in finem, quam vt placatum Dei numen, expeditionem Babyloniorum impediret. 2. Ad hoc obtinendum, ipso ieiunij die Baruch priorum Ieremiae librum recitauit, v. 6. 7. 10. Deinde Babylon ab Ierosolymis adeo distat, vt inde huc veniendo, Esdras quatuor menses impenderit. 1. Esdrae 7. ver. 9. Cum verd Chaldaeus ingentes copias ac plurima impedimenta secum traheret, Vatablo plus temporis in sua profectioe, quam annum spatium insumpsisse videtur.

Optie.

Arg. 1.

Arg. 2.

3. Hanc

ologia
nimenti

P.
H. Phil.

Chrono
vet. Test.

A 1
17

C. nra. opinionem Ad 1. & 2.

3. Hanc opinionem examinat, & merito explodit Castrius cum: clarior est enim Danielis contextus, quam ut primus Nabuchodonosor aduentus in novum mensem anni quinti Ioakim differri possit. Ad tabli probationem bene responder Castrius, idcirco ind. & volumen à Baruch prælectum, ut Deus impetum Chaldeen quo minus secundò redirent, urbem excinderent, Iudæam in solitudinem digerent. Merito enim grauiora timebant Iudæi, quam quæ Babyloni obsidione intulerat. Idem docet Cornelius hic v. 1. dum mox se postquam Ioakimus re cum Nabuchodonosore composita Babylona rediit, securè, quin adhuc Iudæi metuerent Nabuchodonosoris reditum: vult ad nos addixerunt ieiunium. v. 6. Bene etiam docet, quòd huius ieiunii enunciationis lectionem præcesserit: hoc enim legit Baruch ipso ieiunii die. Iam regem & populum huius libri recitatione, ad ieiunium inductos non fuisse, nec ieiunasse ad auertendas minas huiusmodi nisi quatenus eas memoria reperebant, quas antea Ieremias demeruerat.

2. Opini

4. Sanctius in hoc caput, numer. 1. aduertit Ieremiam, per prophetasse antequam sua vaticinia literis mandaret: cepit enim anno 13. Iosha; hæc verò scribenda curauit anno quarto Ioakim. Quo modo deducit, quo S. Hieronymus & alij totidem annos illo tempore reperiri docent, ut notauit Ierem. 25. v. 3. & monui errorem gratulamentarium Sanctij irrepsisse. Docet præterea Sanctius Propheciam pisse, eo anno, quo primò Nabuchodonosor in Iudæam venit, quàm in eam esset ingressus: anno autem 1. regni sui, Ioakim 4. deorum fines irrupisse. Ad hæc Ieremiam cum Daniele (qui cepit Babylonis anno 3. Ioakim inuasisse Iudæam) duobus modis conuenit dicit Ierem. 25. num. 3. & 4. Primò, si dicamus Nabuchodonosorem sui inchoato Ierusalem venisse, quem Ieremias cap. 25. vocat completem: Danielem autem neglecta huius anni secundi adventum anno tertio Ioakimi tribuisse, eo quod pars illa, inquit Nabuchodonosor, pars etiam conseatur anni primi. Secundo modo, tractatur expedito, componi inter se hæc duo testimonia posse alteri annum Nabuchodonosoris incurrisse dicamus, partim in tertio iam adultum, partim in quartum inchoatum, aut modice præter optimè, inquit, & quam verisimè dici potest, venisse Nabuchodonosorem in anno regni sui, & venisse anno tertio & quarto Ioakim, quia illorum extremum, alterius initium primus ille annus complexus est. Similitudinem dici abductum anno octauo Nabuchodonosoris. 4. Reg. 24. inchoato, eundem annum vocari septimum, Ierem. 52. ver. 28. non esset completus.

5. Castrius dubium initio huius quaestionis propositum, ita dissoluen-
 dum ait, ut Nabuchodonosor anno regni sui primo, qui erat, inquit, tertius com-
 pletus Ioa-
 kim, & quartus inceptus, Ierosolymam venerit, eam ceperit, & regem
 Ioa-
 kim cum regijs adolescentibus duxerit, mox pace cum Chaldaeo inita Ioa-
 kim domum redierit, Ieremias interim librum priorem dictauerit, mense de-
 cimo nono anni quinti Ioa-
 kim Babylone reuerso volumen lectum fuerit.
 Plenior autem huius rei declarationem ex suis Commentarijs in cap. 22.
 Ieremias petendam monet, ubi inter caetera ait, Nabuchodonosorem sumpto
 imperio decreuisse Syriam confestim recuperare, idque effecisse, ut Daniel. 1.
 vers. 1. narratur anno tertio regis Ioa-
 kim penè completo, & tunc Ioa-
 kim cum caeteris captiuis transtulisse. Quae cum latius explicasset hisce verbis
 concludit: Anno ergo tertio regni sui Ioa-
 kim captus à Nabuchodonosore ductus est Ba-
 bylonem, ubi mansit, vsque ad finem belli facti iuxta Euphratem, anno quarto ipsius
 regni. Nam annus primus Nabuchodonosoris partem vtriusque anni, tertij & quar-
 ti comprehendit. Idem sentire videtur Cornelius Dan. 1. vers. 1. ubi ait annum
 primum Nabuchodonosoris inchoatum fuisse anno tertio Ioa-
 kim, & fini-
 tum anno quarto, ac idcirco ea quae à Nabuchodonosore anno primo ipsius
 gesta sunt, nunc ad annum tertium Ioa-
 kim, nunc ad quartum referri. Cae-
 terum expeditionem, inquit, contra Iudaeos parare anno tertio: eandem perfecit
 anno quarto. Et paulo post disertè affirmat, Ioa-
 kim anno tertio regni sui ca-
 ptum à Chaldaeis.

3. Opinio

6. Ego vero arbitror, Nabuchodonosorem Magnum, regnante adhuc
 Ioa-
 kim patente Ierosolymam venisse anno 3. Ioa-
 kim, ubi eam regemque cepisse,
 tum accepto de morte parentis nuncio, curam captiuorum amicis demandas-
 se, cum paucis per desertam Babylonem contendisse, ac tandem regni admini-
 strationem, quae interim penes Chaldaeorum Magnates fuerat, anno quarto
 Ioa-
 kim iam ad finem prono accepisse, ut ex Beroso, Iosepho, Fastis Siculis re-
 tuli 4. Regum q. 20. num. 3. Vbi annum primum Nabuchodonosoris à quarto
 Ioa-
 kim ita deduxi, ut annus tertius Ioa-
 kim nulla sui parte primum Nabu-
 chodonosoris attingeret, cum auctoribus ibi numer. 7. relatis. Itaque quod ad
 praesentem locum attinet, opinor Ioa-
 kim à Babylonio prius captum, ab-
 ductum, imò forte rebus compositis reuersum, quam propheta de volumine
 scribendo Ieremias offerretur. Quo in articulo sequor Castrium, Cornelium
 in hoc cap. Petauium libr. 9. cap. 61. idemque sentire videtur Torniellus, ad
 ann. m. 3429. numer. 6. Salianus ibid. numer. 26. iuncto 31. clarius verò id asserit
 ann. 1430. num. 4.

Opinio
 auctoris

7. Anno quarto Ioa-
 kim vastatam à Nabuchodonosore Ierosolymam,
 aut captum Ioa-
 kim in sacris literis disertè legere non memini. Pharaonem
 quidem
 Quast. Chron. P. 3.

Anno 4.
 Ioa-
 kim nō
 est capta
 Ierusalē.

Iopi

logia
 amenti

V

quidem percussit Babylonius ad Euphratem in Charcamis, Ieremias
iam ante ceperat Ioakimum. Hinc Iosephus lib. 10. Antiq. cap. 7. testis
bens : Babylonius, ait, superato Euphrate totam Syriam Pelusium usque
excepta: quia nimirum paulo ante fœdus pepigerat cum Ioakimum
suam Babylone remisso.

*Ieremias
& Daniel
de anno 3.
& 4. Io-
akim con-
ciliantur.*

8. Hac sententia admissa Ieremias & Daniel inter se non dille-
nim tantum narrat Chaldæum anno 3. Ioakimi venisse Ierusalem
que adeo regem Ioakimum in suam potestatem redegit, facta
pellecibilem, in Assyrios ex parte transfuisse, quorum nihil negat Ieremias
tantum asserit Nabuchodonosorem regnare cœpisse, anno 4. Ioakimi
num quartum Ioakimi, cum primo Nabuchodonosoris concurrat,
cum hic antequam scepro Babylonico potiretur Ierusalem
& in ea expeditione, victum Ioakimum Babylone abduxisset. Clarius
asserit Daniel Babylonium anno 3. Ioakim, Iudæos aggressum, vixit
eodem anno, an quarto eiusdem Ioakimi, cetera ad illud bellum
Chaldæus expediuerit, neque ait, neque negat.

A 2. opin.

9. Quocirca illi duo modi, quos Sanctius ad Hieremiam & Daniel
inter se conciliandos proponit, hoc in negotio non vtor, ut dixi Ieremias
num, 2. ijs solum possunt esse vsui, qui Nabuchodonosoris principatum
Ioakimi necdum finito auspicantur. Ego autem huius enthronisationem
parente, vsque ad annum quartum Ioakimi iam desinentem dille-
Quod de anno 7. & 8. Nabuchodonosoris ex 4. Reg. & Ieremias
ctius, id 4. Reg. q. 20. num. 4. expediui. Denique utrum Ioakimus
ctum in Charcamis Pharaonem Babylone detentus fuerit; non con-
tror eum citius in Iudæam remissum. In reliquis à Castij & Corn-
non abhorreo: fixo tamen ad finem anni 4. Ioakim, enthronisationem
donosoris regni que illius epocha.

A 3. opin.

10. Denique S. Vates illo vers. 29. non loquitur de primo Chaldæi
aduentu, sed de vitimo, quando Nabuchodonosor, anno Sedecie
stavit terram, & cessare fecit ex illa, hominem & iumentum: quod nec primo
uentu fecerat, nec secundo, quando Ioakimum pendere tributum cepit,
que postea, quando Iechoniam abduxit. Ieiunium fuit institutum Ieremias
eo quod Chaldæus victis ad Euphratem Aegyptijs, (aut saltem bella
parato) potentior in dies euaderet, & eius insolentia merito timenda.

IEREM. XXXVI. v. 9.

Factum est autem in anno quinto Ioakim filij Iosia regis Iudæ, in mensis nono
runt ieiunium, in conspectu Domini, omni populo in Ierusalem, videntes
confluxerat de ciuitatibus Iudæ in Ierusalem.

P.
H. Phil...

Sirono
Test...

A 1
17

QVÆSTIO VIII.

Quando hoc ieiunium celebratum fuerit.

1. Vidam, vt refert Lyranus, opinati sunt, hoc ieiunium fuisse expiationis, quo Hebræi animas suas affligere iubebantur. Leuit. 23. Qua ratione, non fuisset opus, de nouo ieiunium institueret, sed tantum iubere, vt quod lege cautum erat, seruetur. Verum licet ieiunium Anomasticè, pro eo sumatur, quo filij Israel die expiationis, ex legis mandato pœnitebant; vt notat Sanctius: de eo tamen hoc capite non agitur. Dies siquidem expiationis erat decima mēsis septimi, siue Tisri. Leuit. 23, v. 27. hoc verò ieiunium, mense nono, qui Casleus appellatur, fuit impositum, vt præsens Scripturæ locus aperte indicat, & bene aduertunt Lyranus, Sanctius, Castrius, Cornelius &c.

Hoc ieiunium non fuit expiationis

2. Sed difficultas est, quænam causa subesse potuerit, quæ mense nono ieiunium suaderet, anno quinto Ioakim. Sanctius hic num. 9. coniecit, eo tempore quo Jeremias, libri scribendi mandatum accepit, necdum obsessam fuisse à Nabuchodonosore Ierosolymam, neque captum Ioakimum. Quod ne accideret, verebantur Iudæi, & vigentem ieiunij causam habebant, vt idem auctor existimat. Quam coniecturam fallacem esse, patet ex ijs, quibus ostendi Babylonem Ierosolymam obsidisse, anno 3. Ioakimi. Aliqui, vt Cornelius, affirmant hoc ieiunium, non esse ad minas & Chaldæos auertendos institutum: sed pœnis in signum publici luctus, eo quod anno præcedenti, Vrbs capta & spoliata esset à Chaldæis.

De causa huius.

1. Opin. rejicitur.

2. Opin.

3. Salianus ad an. m. 3430. num. 4. & 5. censet, hoc tempore nullam timendi Chaldæis fuisse causam, cum Ioakim recens ab eo, liber dimissus esset, & illi pactum tributum persolueret. Itaque Iudæos ad ieiunandum inductos putat vt auerterentur illæ calamitates, quæ regno Iudæ à Prophetis imminere dicebantur, eamque causam his Jeremiæ verbis insinuari: *si forte cadat oratio eorum in conspectu Domini, & reuertatur vnusquisque à via sua pessima.*

3. Opin.

Conclusio.

4. Dicendum tamen arbitror, hoc ieiunium anno quinto Ioakim, mense Casleu fuisse publicatum, vt sacra testatur pagina, & huiusce rei causam legitimam habuisse regem cum Iudaico populo; quam equidem non credo fuisse luctum duraxat publicum, sed etiam timorem, ne Chaldæus nouam in Iudæos expeditionem resumeret, quem timorem, meritò incutiebant comminationes Prophetarum, vt monet Salianus, non illæ quidem à Jeremia scriptæ, sed vitæ vocis oraculo per tres & viginti annos editæ, & vsq; ad annum 4. Ioakimi scriptis inculcate. Quamobrè, ita Hugoni, Lyrano, Castrio & alijs assentior, qui Iudæos hoc tempore ieiunasse credunt, quod alterum Nabuchodonosoris aduentum, nouamque irruptionem metuerent, quicquid reclaimer Torriellus

12 ad

pppi

logia
amenti

V

13.
H. Phil...

Chrono
vet. Test.

A 1
17

ad ann. m. 3429. num. vltimo. Potuit enim Joakimus è captiuitate nihil miterere, veluti iectus piscator sapere, animum non nisi ad ieiunia applicare, Victoris, Nabuchodonosoris ferociam timere, & auertendis periculis, quæ impendere dicebantur, ieiunium instituisse. Quod ipsum faceret Cornelius Tacitus, inquit, hoc ieiunium, ante hanc Ieremia iustionem, idque ad ieiunium & auertendum Chaldæos. Illud autem, quod de tributo hæcennis per Joakim affert, dubium est, vt patet ex ijs, quæ annotabam 4. Reg. 24. v. 1.

Fuit die 7. noni mēsis.

5. Probabile est, hoc ieiunium die septima noni mensis celebratum esse, si, quod Scripturæ textus innuit, ipso ieiunij die, liber Ieremias Joakimo lectus & cultello discissus, in fauillas abiit. Hebræi enim die septimâ sui Chisleu anniuersario ieiunio celebrem fecerunt, ob rem, quæ tunc à Joakimo combustum. Sic censent Tornielius, annu. 44. Castrius in hoc cap. num. 3. Cornel. v. 6.

Chronologia rerum huc spectantium.

6. Harum rerum Chronotaxin ita concipio. Anno tertio Joakim chodonosor venerit Jerusalem, eiusque regem Joakimum cepit. Joakimus vel eodem anno, vel quarto iam incepto, cum cæteris captiuum ab ductus fuerit, rebusque ibidem compolis fluente eodem anno regni sui Jerosolyma postliminio redierit. Eodem anno Ieremias iussu cula scribendi, aduersus Israel & Iudam, mandatum acceperit, Ieremias anno isto quarto exeunte Ieremias priorem librum dictauerit, Joakim priorum, vel alterius negotij causa Jerosolymam confluentibus: sub Joakim ieiunium decretum, & paulo post, die septima noni mensis, Joakim oriente seruatum fuerit, & volumen combustum. Vnde vultum esse conijcio, annos regni Ioakim vel circa mensum octauum, septimum noni mensis exordium sumere: existimo enim Prophetam, naturamque interposita, vt ei anno 4. Ioakim præceptum fuerat, librum eorum num expediuisse, instante ieiunij indictione: facta verò ieiunij proleptico anno 5. Ioakimi, & mense Casleu ineuntibus Baruch dixisse: Ego nec valeo ingredi domum Domini: ingredi ergo tu, & lege de volumine, quod ex ore meo verba Domini, audiente populo, in die ieiunij. Non est autem Ieremias Propheta anno 4. Ioakim iussus fuerit sua vaticinia in volumine rescribere, vt dicitur 1. Reg. 2. v. 1. Denique anno 5. per Baruch recitanda curarit, hic v. 9. & 10.

IEREM. XXXVII. XXXVIII.

Cap. 37. vers. 3. Et misit rex Sedecias Iuchal filium Selemia. &c. Tunc Ieremias per obsidione Ierosolymitana, Chaldæi obuiam recitauit

Iudæis suppetias ferre conanti, vt patet v. 6. & 7. Vbi Pharaon in terram suam, Chaldæi ad obsidionem reuersuri dicuntur.

Verf. 10. *Ergo cum recessisset exercitus Chaldaeorum, egressus est Ieremias de Ierusalem, & in terram Beniamin.* Quo tempore hæc gesta sunt, paulo antè disputauimus q. 6.

Cap. 38. Quæ hic narrantur, in annum XI. Sedecia conijciunt Caltrius, & Cornelius in Chronotaxi. Salianus an. m. 3446. num. 15. quibus assentior.

IEREM. XXXIX. v. 1. & 2.

Verf. 1. Anno nono Sedecia regis Iudæ, mense decimo, venit Nabuchodonosor rex Babilonis, & omnis exercitus eius ad Ierusalem, & obsidebat eam. Subaudi die decima illius mensis, vt distetè legimus 4. Reg. 25. v. 1. Ierem. 52. v. 4.

Verf. 2. *Vndecimo autem anno Sedecia, mense quarto, quinta mensis aperta est ciuitas.*

1. Annos nonum & vndecimum hinc versiculis notatos, non completos omnino, sed currentes puto: menses decimum & quartum, ad annum sacrum spectare arbitror, vt decimus mensis idem sit, qui Tebeth, quartus autem Tammuz. Annum nonum Sedecia aperit meæ tabulæ anno ante æram Christi 539. cyclo Solis 5. Lunæ 17. Epacta 20. Sic Urbis obsidio circa diem vltimam Decembris cepta videtur.

2. Petauius biennio tardius annum nonum Sedecia orditur cyclo Lunæ 19. & initium mensis decimi in diem 28. Nouemb. confert, ac proinde obsidionem septima Decembris inchoatam autumat, nempe 10. die Tebeth. Tunc erat Epacta 23, quæ Neomeniam non procul ab octaua die Martij abfuisse indicat, & plenilunium ante æquinoctium: idcirco fortè mense integro tardius Nabuchodonosor Ierusalem cinxit, quam notat Petauius. Cætera, quæ huc spectare videntur, annotabam 4. Reg. 25. v. 1. & 2. & latius disputabam ibid. q. 23.

Quando
urbis obsi-
deri cepit.

logia
nienti

IEREM. XL. XLI.

Quæ cap. 40. narratur, post capta Ierolyma, ante mensem septimum proximè sequentem acciderunt, tum mense septimo gesta sunt, quæ ca. 41. continentur. A templo exiit, vsque ad eadem Godoliz. Hebræi in Seder, dies penumerant, & anniuersarium ieiunium die tertia Tisri designant, quod tunc Godoliam & socios eius in Masphe cæsos credant. Sequenti die occisos ab impio Imaele 70. viros, & hanc lanienam septimo mense patratam constat ex 4. Reg. 25. v. 25. Ierem. 41. v. 1.

QVÆSTIO IX.

Quorsum referatur versiculus 1. cap. 40.

Sermo, qui factus est ad Ieremiam à Domino, postquam dimissus est, à Nabuzardan, magistro militia, de Rama. Sunt qui hæc verba referant ad ea quæ proximè sequuntur, prophetias

Num Sedecia ad euentum

13

quuntur. q. d. tunc impletus est sermo Domini, quo Ieremias dicitur
 ferat. Ita Rabanus & Hugo, quibus adheret Sanctius, Non est impletus
 Domini, postquam dimissus est Propheta de Rama: sed tunc impletus, quod
 addit i. non longè ab hac cogitatione abijisse S. Thomam, cum dicitur
 mone reuelatum, quod postea opere narratur expletum. Ad dicit. id confirmat
 ne Tigurina quæ pro sermone, reddit actionem, quasi liberatio Ieremias
 hic agitur, antea fuerit saltem in communi reuelata.

Non: sed
 ad ip. am
 reuelatio-
 nem.

2. Alij probabilius aduertunt, sermonem hunc ad Ieremiam
 non cum dimitteretur, sed postquam dimissus est à Nabuzardan, ut dicitur
 ditio, consentiente fonte Hebræo, & 70. Seniorum translatione.
 que hic versiculus, ad prophetiam, qua Deus vetuit, ne reliquias Ieremias
 Godolix necem in Ægyptum transfugerent, cap. 42. v. 7. Antequam
 prophetia apud Ieremiam describeretur, inseritur proluxa digressio
 parenthesis, à versu 2. huius capituli, vsque ad 6. capituli 42. In clausula
 Maldonatus, Cornelius, hunc locum interpretantur, quorum explicationem
 scribo, & versionem Tigurinam hoc loco minus sinceram existimo.
 sermo, siue Hebræum *dauar*, hic significaret actionem siue rem, quæ
 quentibus narratur, sensus esset: hæc est res, siue actio, quæ de Ieremi-
 a est. Itum autem sensum, neque phrasis Hebræa facile admittit.
 nus Græcæ voces, *προς τὸν*: planè verò indicant, prophetiam
 sed ipsi Ieremiæ oblatam esse, postquam *achar*, iuxta v. 1. dimisit eum
 Rama.

I E R E M. XLII. XLIII. XLIV. XLV.

Cap. 42. v. 7. Cum autem completi essent decem dies, factum est verbum
 Ieremiam. Ex quo nempe Ieremias Deum precari cœperat, ut
 de profectioe in Ægyptum intelligendam, prout turba Iudæorum
 nus petierant, Ita Lyranus, Carthusianus, Castrius in hunc versiculum
 in Argumento cap. 42. & 43. Salianus ann. m. 3447. num. 63. Fa-
 rus, dum hæc verba expendens, ait, Prophetam non accepisse respon-
 certis diebus transactis.

Res & vaticinia cap. 43. contenta, ad annum 12. transmigrationis
 tem ex parte referenda arbitror, cum Castrio, cui consentiunt Iacobus
 lianus, beneq; monent hunc esse annum decimum nonum Nabuchodonosor
 44 describitur: & quoniam tempore pronunciatum fuerit, necesse est
 nui q. i. in has Ieremiæ Prophetias.

Cap. 45. vers. 1. Cum scripsisset verba hæc in libro ex ore Ieremiæ

13.
 H. Philo

Chrono
 Test

11
 17

38. Hinc apparet priorem librum Ieremiae scriptum fuisse anno quarto loakim: eum autem anno quinto iam incepto combustum docemur Ierem. 36. v. 9. & 10. Cum enim annus quintus ibi, ex communi interpretum sententia currens intelligatur, non est, quod quartum accipiamus completum, & 5. item annis illo cap. numerandis ambigere locutum suspicemur.

IEREMIAE XLVI. v. 1.

Quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis, in quarto anno loakim. Eundem annum exhibet textus Hebraeus hoc loco, & versio 70. cap. 26. v. 2. ubi sic habetur. Ipsi Aegypto super virtutem Pharaonis Nechao regis Aegypti, qui erat ad Euphratem in Charmis, quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in anno quarto loakim regis Iuda.

QVÆSTIO X.

Quo tempore gesta sint, qua hic usque ad v. 13. referuntur.

Ad hanc quaestionem soluendam, scite monet Castrius, nosse oportere huius belli historiam, quam hunc in modum narrat Iosephus lib. 10. Antiquit. cap. 4. ex versione Gelenij. Anno quarto, ex quo is (loakim) regnare cepit, quidam Nabuchodonosorus, apud Babylonem regno potitus, cum instructissimo exercitu Charcabelam ad Euphratem sitam perijt, bellum inferens Aegypto Nechao, qui tum totae Syriae dominabatur. At ille cognito Babylonij conatu, non contempsit hostem, sed cum validis & numerosis copijs ad Euphratem se opposuit, & collatis signis cum eo congressus, amissis multis millibus, coactus est cedere: Babylonius autem superato Euphrate totam Syriam, Pelusium usque subegit. Iudaea sola excepta. Hæc Iosephus, qui bene Iudæam excipit, quia tunc anno tertio loakim subegerat Chaldaeus. Dan. 1. v. 2.

Historia huius belli.

2. Anno igitur loakimi quarto, percussus est Nechao, hoc est, victus & in Aegyptum se recipere coactus, ubi eum postea decessisse, & filio suo Samnifico imperium tradidisse narrat Herodotus lib. 2. intellige annis aliquot postquam, euentu dispari, etiam ad Euphratem pugnaverat, anno ultimo regis, quo victo, & ex vulnere mortuo rex Aegypti Iudæos in suam potestatem redegerat. 4. Reg. 23. à v. 19.

Nechao victus anno 4. loakim.

3. Anno 4. loakim incipiente, victos à Nabuchodonosore Aegyptios tradidit Castrius. Quod si verum est, tunc Nabuchodonosor parenti necdum successerat: hoc enim mortuo, non nisi sub initium quinti mensis, aut saltem circa vel post medium quarti, labente anno 4. loakim, regni administratio Nabuchodonosori magno tradita est, ut suo loco dixi. Sin autem ea pugna anno

ppi
logia
nienti

V

P.
H. Philij

Chrono
vet. Test.

A 11
17

anno, Nabuchodonosoris iam regnantis commissa est; dicens in
patriam Ægyptios, sub finem anni quarti Ioakim. Sed restat quæstio,
Ieremias hanc prophetiam, de clade Ægyptiorum ediderit.

De tēpore
huius va-
ticipii su-
spicio.

4. Suspicaretur fortē quispiam hoc vaticinium à Propheta post
mortem Pharaonis Nechao, siquidem v. i. dicitur: *Quem pro-
pheta Nabuchodonosor rex Babylonis.* Et v. 6. *ad Aquilonem, iuxta fluvium Euphratem.* Pater
reus, qui initio huius cap. asserit hanc prophetiam esse factam, pater
Pharaonis Nechao, qui Iosiam, inquit, interfecit, iuxta fluvium Euphratem
que iudem occisus est, à rege Babyloniorum.

Opinio
Sanctii.

5. Sanctius hic num. i. cum dixisset hoc vaticinium fulmen in
vibratum, multo ante quam à Chaldaeo vinceretur; paulo inferius subiungit
modo, quo vaticinium exorsus est Propheta, tunc hæc ad rem
facta, quando ad bellum necessaria præsidia parabantur, aut ante
bellum, aut paulo post, cum intermissum paulisper bellum integratum
est. Ego nihilominus magis propendo in Castrii, Cornelii, Tertul-
liani sententiam, qui hanc prophetiam anno quarto Ioakim post
Pharaonis Nechao, qui erat iuxta fluvium Euphratem. Sic habet LXX.

Conclusio.

regnantis, prolata esse censent. Imò videtur hæc visio Ieremias
multo ante prælium ad Euphratem initum, quando Ægyptios iam
camis. Nam vers. i. dicitur hoc verbum ad Ieremiam factum, contra
Pharaonis Nechao, qui erat iuxta fluvium Euphratem. Sic habet LXX.
in Hebræo est hæc, quod reddi potest, *fuit, vel erat.*

Hoc vates
predixit
ante mor-
tē Nechao.

6. Negandum igitur est, hanc prophetiam denunciari esse
tem Nechao, quem non occidit, sed vicit duntaxat, & in Ægyptum
Nabuchodonosorus. Nec obstat, quod de hac Ægyptiorum strage
præterita Ieremias loquatur; hoc enim ad eventus certitudine in
tempore indicandam facit. Sicut Michæas de futuro conflictu
dicit, ac si iam esset commissus: *Vidi cunctum Israel dispersum in montibus
non habentes pastorem,* 3. Reg. 22. v. 17. Et ipse Ieremias hic cap. 1. ad
nanda verba præteriti temporis vsurpat. Et c. 4. 8. futura vaticinans,
bitide loquitur, ac si iam vastata esset.

IEREM. XLVI. v. 13.

Anno 4.
Ioakim
hoc prædi-
ctum.

1. Verbum quod locutus est Dominus ad Ieremiam Prophetam, supra
esset Nabuchodonosor. Hæc & sequentia vsque ad finem capitis anno 4.
scribunt Castrius in Chronotaxi cap. 20. & clarius in huius cap. com-
secutus Lyranum, Cornelius in Chronotaxi, Salianus anno in. 2. 4. 3.
Ratio communis est, quod ea propheta, quæ neque expressè, neque
lam temporis habet notationē, ad præcedentis prophetie tempus
Hæc itaque cum omni chronico caractere destituitur, vna cum præ-

precedenti vaticinio probabiliter anno quarto Ioakimi tribuitur, ita vt occasione vincendi, aut victi Pharaonis ad Euphratem, aliam stragem denunciet Aegyptijs imminentem, quam aliquot annis post Ierosolymorum euersionem Nabuchodonosor intulit, quando Aegyptum longè lateque populatus in suam redegit potestatem. Ad hoc enim tempus, huius oraculi euentum applicant auctores iam laudari, Sanctius hic num. 23. & indicat Theodoretus cum ait, Ieremiam illa quae hic minatur praedixisse Iudaeis, cum descendissent in Aegyptum, quando lapides condidit sub vestibulo palatiorum: quod sine dubio post urbis & Sedeciae casum accidit, vt pater Ierem. 43. v. 9.

2. Dices: Septuaginta cap. suo 26. vers. 13. hanc prophetiam ita ordiuntur: *Qua locutus est Dominus in manu Ieremiae cum veniret Rex Babylonis ad percutiendam Aegyptum.* Haec autem verba videntur indicare, hoc vaticinium eo tempore editum, quo Chaldaeus infestis signis petebat Aegyptum. Resp. ita quidem habere versionem Latinam Graeco textui annexam: Sed valde obscuro sensu. Ipsi enim Septuaginta, vocem Hebraeam *labo*, reddiderunt. *re* & *la*, quod aliqui vertunt, quod veniret, siue eo quod veniret, alij transferunt de veniendo, vel de eo, quod venturus esset, alij denique vt veniret. Vulgata autem editio optimè ceteros totus his verbis declarat: *super eo, quod venturus esset Nabuchodonosor rex Babylonis, & perissetur terram Aegypti*, hoc est, de hostili Nabuchodonosoris aduentu, siue expeditione in Aegyptum, vt bene Castrius hic num. 7. Taceo, ex communi auctorum sensu, videri Ieremiam prius vitâ functum, quam Babylonius, eò moret.

Editio Graecanò pugnat cum Latina.

api

logia
nimenti

IEREM. XLVII. vii.

Quod factum est verbum Domini ad Ieremiam Prophetam, contra Palaestinos, antequam percuteret Pharao Gazam.

Q V A E S T I O X I

Quando edita haec prophetia: quando completa.

1. Cum S. Vates praemittat, hoc verbum sibi factum, antequam percuteret Pharao Gazam, tempus subindicat, non completæ, sed oblatæ sibi prophetiae, vt monet Castrius, ac proinde Scriptores, vt doceant, quo tempore haec praedixit Ieremias inquirunt, quando Gazam ceperint Aegyptij. Qua de re nobis diuinandum esse affirmat Sanctius: quia neque ex scriptura sancta, inquit, neque ex probato aliquo auctore, quod ego viderim, aliquid inuenio solidi, cui innitar.

Edita est Gaza nondum capta.

2. Allignat tamen idem auctor, tria diuersa tempora, quibus Gazam ab Aegyptijs

De Gaza capta 3. Opiniones

V

Aegyptijs percussam suspicari quispiam possit. 1. anno postremo hinc ascendit Pharaon Necho rex Aegypti contra regem Assyriorum, ad Euphratem. 4. Reg. 23. vers. 29. Cum enim vel contra Assyrios Pharaon, aut victor ab Euphrate rediret, cur certis de causis, non potuit expugnare? 2. Anno 4 Ioakim, quo Aegyptij in Charcamis à Nabuchodonosore victi sunt. Jerem. 46. vers. 2. Tunc forsitan in reditu Gazam? 3. Eo tempore, quo rex Aegypti Sedecia Iudæorum regi à Chaldeis subsidium afferre volebat: siquidem verisimile est, tunc Gazam Iudæorum venisse potestatem, quando Nabuchodonosor omnes Iudæarum civitates expugnauerat, exceptis Ierosolymis, Lachis, & Azeca. Jerem. 34. Cum igitur Gaza non procul ab Aegypto distaret, potuit eam prius vel posterius expugnasse, quam à Nabuchodonosore victis in Aegyptum regrederetur.

Non est captiva mortua Iosia.

3. Tametsi vero absolute fieri poterit, ut Pharaon Necho, post iterum Gazam diriperet, aut saltem vexaret: nullum tamen signum id ipsa eo tempore contigisse. Imo tunc Pharaonis imperio perierat, atque adeo tota Syria, ut notat Sanctius, qui putat, verisimilius est, eum quartum Ioakim Gazam ab Aegypto percussam, cum hinc ad Euphratem male multatus, & magna Syriae parte perierat, in fugam se contulerat. Tunc enim putat non esse incredibile Gazam Chaldeis potentioribus sese adiunxisse, ac ideo Pharaonem pudore & dolore motum, iram suam in Gazam effudisse. Quam opinionem non improbat Sanctius, nec alij, mox laudandi, quia tunc nulla suberat causa, cur se ad fugam Pharaonem, quippe, quos Aegypto vicinos, & initio susceptæ expeditionis subiectos habebat: nec est verisimile Gazam circumvenios defecisse, quam Pharaon cum suarum copiarum reliquijs in Aegyptum regrederetur.

Conclusio.

4. Probabilior itaque videtur opinio Hebræorum, Lyran, Nethusiani, Castrij, Maldonati, Cornelij, Marianæ, Menochij, qui ex cladem Gazæ illam eo tempore, quo interrupta Ierosolymitanæ, Nabuchodonosor, Pharaonem, Iudæis opem ferre conatum videtur, in fugam compulsi. Tunc Gazæ Chaldeis se adiunxisse videtur Pharaonem, vel antequam caderetur, vel post suorum stragem, potuit arma stringere, Babylonij obsidionem Ierosolymitanam extempore sublevari. Quando autem id acciderit disputavi cap. 34. q. 6.

Quando completa hæc prophætia.

5. Completa est hæc prophætia post excidium Ierosolymitanam captam Aegyptum. Prior huius asserti pars inde colligitur, quod Iudæi v. 4. vniuersam terram Philistinorum atque Phœnicia cladem prædicant.

P.
H. Philij

Chrono
Test.

A 11
17

terco euenit, quod euerſa Ieruſalem inſultauerint, & Iudæos malè tractauerint. Amos 1. v. 9. Ezech. 2. v. 15. & cap. 26. v. 5. Id autem ante vaſtatam à Nabuchodonore Aegyptum accidiffe indicat Iſaias cap. 23. v. 5. Cum auditum fuerit in Aegypto dolebunt, cum audierint de Tyro. Quem locum ſic interpreta- tur S. Hieronymus: cum hoc Aegyptus audierit, ipſa etiam terretur, ſe quoque intelli- git eadem qua Tyrus paſſa eſt, eſſe paſſuram. Contentit Iosephus, quoad priorem par- tem, & tempus adimpleri huius vaticinij clariùs assignat lib. 10. Antiq. cap. 11. Quis inquit poſt excidium Ieroluſymitanum anno, qui fuit regni ipſius Nabuchodonosori regniſſimus terius, magnis copijs inuaſit Cœlen Syriam, (ad quam ſpectat Palæſtina & Tyrus) qua ſubacta bellam geſit contra Ammonitas & Moabitas, & his quoque perdomi- tum Aegyptum hoſtiliter eſt aggreſſus. Ita docent Caſtrius & Sanctius: at vero Salia- mus ad om. m. 34. 51. num. 2. etſi fateatur hanc doctrinam eſſe S. Hieronymi & Io- ſephi, putat nihilominus prius vaſtatam Aegyptum, quam Cœleſyriam. Malo S. Hieronymum ſequi, propter locum Ezechielis iam indicatum. Vide Notas in ca. 29. Ierem. v. 17.

IEREM. XLVIII. v. 1.

Ad Moab: hac dicit Dominus exercituum.

Q V Æ S T I O XII,

De tempore huius prophetia.

1. **D**ubium eſt *Primò*, quando editum ſit hoc vaticinium, vtrum eo tempore, quo contra Palæſtinos denunciata ſunt ea, quæ cap. præcedenti conte- nentur, iuxta communem illam regulam, qua plerique omnes ea oracula qua nullum temporis notam præferunt, ad præcedentis prophetiæ tempus reuocare ſolent: an vero ad initium regni Sedeciæ, quando Ieremias contra Ælam prophetauit, vt cap. ſeq. v. 34. legimus. Omnes enim iſtæ prophetiæ, inter ſe quodammodo connexæ & ad idem tempus ſpectare videntur.

Dubium.
Ratio du-
biandi.

2. Hoc poſterius magis arridet Caſtrio, in huius cap. argumento, vbi opi- natur, has omnes prophetias editas ab Ieremia in principio regni Sedeciæ, quando ad adu- entum Legatorum, à regibus Edom, Moab, Ammon, Tyri, Sidonis, miſſorum. S. Vates ſibi catenas & vincula iniecit, vt latè deſcribit ipſe Ieremias cap. 27. Cum enim tunc tēporis contra Ælam vaticinatus ſit, vt Caſtrius autumat, pari ratione de cæteris gentibus, occasione Legatorum futura ceciniffe videtur. Caſtrio ad- ducit Sanctius, ideoque hoc & ſequens caput 27. putat eſſe ſubneſtendum.

Opinio.

Ratio.

3. Hæc tamen ratiocinatio imbecillis eſt: non enim conſtat Iere- miam prophetaſſe contra Ælam, quando ſibi fecit catenas & vincula. De- inde illa, quæ ca. 27. habentur, Gentes concernunt, nec tamen ſub initium, ſed

Examina-
tur.

api

logia
menti

P.
H. Philib

Chrono
vet. Test.

A 11
17

porius sub finem regni Sedecia: prodita sunt. Babylonij etiam in gentes merantur, de quibus Ieremias vaticinia promittit, c. 39. & seq. anno quatuordecimo, ut indicat versiculus 59. cap. 51. Itaque ex eo quod Moabitæ gentem non idcirco prophetia: in eos directæ primordiis regni Sedecia: indicantur. Quare probabile est, eodem ferè tempore Ieremiam de Palatium & altaris oracula deprompsisse: quamvis neque id certum sit.

Dubit. 2.

Opinio.

4. Alterum hoc loco dubium oritur, quando re ipsa hoc vaticinium impletum, & ea calamitas quam Propheta minatur in Moabitæ Lyranus occidit, ea quæ hic denunciantur, partim sub Sennacherib, partim Nabuchodonosore accidisse. Nam Isaias ca. 15. & 16. iisdem pene verbis prædixit, quæ sub istis duobus regibus Moabitæ senserunt. Eiusdem Isaiæ ca. 14. & 16.

Hic non est

Historia de

præterito

sed Prophe-

tia de fu-

turo.

Idq. cõtra

Moabitæ.

5. Aduertendum 1. Ieremiam hoc loco non contexere historiam de Moabitæ calamitate, sed spiritu prophetico venturam prædicere. *Veniet prædo ad omnem urbem. v. 7. & 8. Et cetera dicit Dominus, & mittam eis ordinatores, & stratores laguncularum, & sternent eos, & exhaurient, & lagunculas eorum collident, & confundetur Moab à Chamon, & cetera.*

6. Aduertendum 2. Ieremiam non ante annum 13. Iosif vaticinium cum multis iam retro annis Sennacheribus interisset. Aduertendum 3. Ieremias non prius fuisse abductos, quam hæc denunciaret Ieremias, ut patet v. 11. *nec transfusus est de vase in vas, in transmigrationem non abiit, hoc est non mutauit habitationem suam, non fuit sedibus suis pulsus, inquit Theodoretus in interpretacione contradicentibus.*

Resp. ad 2.

Dubitum.

7. Hisce animaduersis, cõmuni sententiæ subscribo, quæ hæc prædixit Sennacheribi tempora spectare negat, sed totam regno Nabuchodonosori iudicat, quando Moab idem vastarunt Chaldæi. Est Theodoretus, Hieronymus, Isidorus, Cathusianus, Vatabli, quos laudant, & sequuntur, Salsianus hic, Salsianus an. m. 3451. num. 19. Quod v. 40. S. Vares Nabuchodonosorem respexerit, fatetur cum cæteris Lyranus; quod autem Ieremias v. 12. ad Assyrios & Sennacheribi tempora non alludat, ipse verborum sensus palam facit: nam tempus futurum designat Lyranus etiam concordantibus vero damna quæ Assyrij Moabitæ intulerit, annum Iosif de cõmuni sententiæ sua vaticinia exorsus est Ieremias, longo multorum annorum intervallo cesserunt.

Resp. ad 1.

Opinionẽ.

8. Nec quicquã officit, quod ea dem fermè verborum cõplexione Ieremias subinde vrantur, v. g. *in cunctis capitibus eius caluitium, & cetera* Isaiæ 15. vers. 2. *Omne caput caluitium, & omnis barba rasa erit.* Ieremias 49. vers. 34. *Rursum: audiui mus superbiam Moab: superbus est valde.* Isaiæ 16. v. 6. *Ieremias*

Item: ablata est letitia & exultatio de Carmelo. Isaia 16. v. 10. Ieremias 48. v. 33. Hoc inquam non obstat, quo minus haec Ieremias comminatio tota quanta ad Nabuchodonosoris imperium referatur. Si Isaia ad Assyrios respexit, tales ferè cauitas vidit, cur Moabitidis vastata fuerit ab Assyrijs, quales calamitate à Chaldaeis illatam praecesserunt, & Ieremias innotuerunt. Ex. ca. superbia Moabitatum. Damna etiam, quae prius Assyrijs, tum Babylonij Moabitibus creauerunt, magna ex parte similia fuerunt, vt caluitium, rasio barbæ, ablatio lætitiæ de Carmelo, & cætera huiusmodi, quæ furor bellicus inuehere solet. Vnde mirum non est, si ab utroque Vate similes verborum formæ, de rebus distinctis quidem, sed non disparibus vsarpentur. Denique si non omnia, ac saltem aliqua Isaia de Nabuchodonosore praedixerat, quæ hic inculcat Ieremias. Nam verba illa. *Vix. 16. ver. 3. & 4. Absconde fugientes, & vagos ne prodas: habitabunt apud te profugij Moabitis confugerant: Ierusalem autem non Assyrijs, sed Babylonius expugnabit.* Et illud Isaia ver. 8. *Flagella eius vsque ad Iazec peruenierunt, errauerunt in deserto, propagines eius relictae sunt, transferunt mare, de captiuitate Babylonica ab istis auctoribus accipiuntur.* In expeditione verò Assyriaca, vix intelligi potest, quomodo mare transierint, cum ante Ieremias tempora sedes non mutauerint Moabitæ. Quare cum Castrio arbitror, Isaia de Chaldaeis potius intelligendum esse, quam Ieremiam de Assyrijs, cum de populanda Moabitide vaticinantur. Esto inter cæteras euerthionis Moabiticæ causas, ea referatur hic ver. 27. quod Moab Israellem deriserit, quasi inter fures repertum: hoc enim ad Moabitatum superbiam spectat, in qua cum persistenter, iusto Dei iudicio à Chaldaeis debellati & abducti fuerunt.

IEREM. XLIX. L. LI.

Cap. 49. ver. 34. *Quod factum est verbum Domini ad Ieremiam Prophetam aduersus Elam in principio regni Sedecia regis Iuda.* Hoc oraculum de Elam sub initium regni Sedecia prolatum fuisse, clare docet sermo diuinus: inde tamen colligere non licet, id anno primo Sedecia contigisse, cum principij nomen ad priores regni illius annos extendi possit. Ad secundum annum hanc prophetiam applicant Castrius, Cornelijs, quod improbabile non est. Eodem referunt quæ hoc cap. de Ammon, Idumæa, Damasco, Cedar, & regno Azor praedictur. Coniecturæ sunt: nihil in his video, quod ausim asseuerare.

Cap. 51. v. 59. *Verbum, quod praecepit Ieremias: Propheta Saraia filio Neria, cum pergeret cum Sedecia rege in Babylonem, in anno quarto regni eius.* Ex hoc & sequenti versiculo colligunt interpretes, omnia mala Babylonijs impendentia, quæ hoc & precedenti cap. continentur, anno quarto Sedecia, edita, descripta, Saraia

Id factum uno è primis annis Sedecia.

Omnia opera Babylonijs descripta anno Sedecia.

api
logia
menti

P.
H. Philii

Chrono
Test.

A 11
17

tradita. Ita docent Castrius, Sanctius, Cornelius, in suis commentariis
niellus & Salianus in Annalibus ad an. m. 1439. num. 1. & 7.

IEREM. LII.

Vers. 1. Filius viginti & vnus anni erat Sedecias cum regnare cepisset. Decem
decem disputati, 4. Reg. q. 22.

Vers. 4. In anno nono regni eius in mense decimo, decima mensis, venit Saba-
for. Vide notas 4. Reg. 2. v. 1. & 2.

Vers. 12. In mense autem quinto, decima mensis, ipse est annus nonus decimus
donosor regis Babylonis. Vide 4. Reg. q. 20. & in cap. 25. v. 8. notas.

Vers. 28. Iste est populus, quem transtulit Nabu. hodonosor, in anno septimo
millia viginti tres.

QVÆSTIO XIII.

Virum hoc in transmigracione lechonia acc...

*Opinio
id affirmat*

I. Affirmat ex opinione Rabbi Salomon, Lyranus, quem sequitur
Athusianus, Sanctius, Vatablus: quibus si obijcias lechoniam
no Nabuchodonosoris captum fuisse & Babylonem abductam, 4. Reg.
v. 12. respondet Lyranus annum septimum Nabuchodonosoris a
merari, ab illo tempore, quo Ioakim filius Iosia fuit ei subditus, seruum suum
iam Nabuchodonosor vno anno regnasset: in libris autem Regum
octauum ab initio regni illius computari. Hæc tamen responsio non
quia neque ratio, neque Scriptorum auctoritas suadet. Nabuchodonosor
anno regni sui secundo tributum imperasse Ioakimo. Esto verò
set: attamen nullum signum habemus quo suspicemur inde lechoniam
septimum deduxisse, cum annos supputet, ab eo tempore, quo Nabu-
nosor principatum adijt, non quo Ioakim ei seruire ceperat.

*Sed contra
est.*

*Effugium
s. opin. in-
solidum.*

2. Nonnulli, vt Sanctius, aiunt migrationem inci disse in anno
chodonosoris absolutum, vt est apud Ieremiam: octauum hunc
bris Regum legitur. Verum neque hoc responso satis fit questio
do lechoniam transportauit Nabuchodonosor, tunc anno regni
transtulit omnem Ierusalem, & vniuersos principes, & omnes fortis exercitus
in captiuitatem, & omnem artificem & inclusorem, 4. Reg. 24. ver. 17. Anno
mo transtulit Iudæos tria millia & viginti tres, vt scribit Ieremias, & hoc
non agere de ea captiuitate, quæ illo libro quarto Regum delineatur
gni momenti est Lyranus effugium, vbi ait Iudæos tria millia apud
intelligendos esse de tribu Iudæ: de reliquis verò tribubus fuisse lechoniam

& hæc apud Ieremiam omiffa : Liber enim Regum illo cap. 24. verf. 16. narrat Babylonium tranfultiffe cum Iechonia omnes viros robustos feptem millia, & artifices & inclufores mille, vniuerfè decem millia, vt ver. 15. notatur. Ergo apud Ieremiam non funt omiffa tria millia : fic enim exurgeret numerus vndecim millium, nempe robustorum 7000. artificum & incluforum 1000. quibus fi accenfcantur 3023. à Ieremia numerati, confient 11023. cum tamen libri Regum non nili 10000. repræfentent.

3. Itaque magis affentior Caftrio & Cornelio in hunc locum v. 12. Tor- mello ad ann. m. 3435. numer. 7. Salliano ann. 3536. numer. 2. qui Ieremiam interpretantur, non de transmigracione Iechoniae, & fociorum eius, fed de ea captiuitate, quæ anno vndecimo Ioakimi, Nabuchodonoforis feptimo necdum expleto contrigit : quando Babylonius teffe Iofepho libr. 10. Antiq. cap. 8. Ieremiuuentutis Ierofolymitanae, vna cum ipfo rege interfecit, quem etiam in fepulchrum extra mœnia iuffit projici, & pro eo Iechoniam filium regem conftituit, eorum verò qui in aliqua dignitate fuerant, in captiuitatem abduxit Babylonem tria millia, in quibus fuit etiam tum puer Ezechiel. Hæc Gelenio interprete Iofephus, qui rotundo trium millium numero contentus, fractio- nem adæquorum, more Scripturibus non infulenti prætermiffit.

Conclufio negatiua.

4. Annos quorum hoc capite meminit fermo diuinus, omnes fluentes non omnino expletos intelligo, nempe nonum & vndecimum Sedeciae. Nabuchodonoforis decimum nonum verf. 12. feptimum, verf. 29. vigeftimum tertium, verf. 30. vt dicebam 4. Reg. 9. 20. numer. 4. & in cap. 25. v. 1. & 2. Denique quod hic repetitur de anno trigeftimo feptimo transmigracionis, explicabam illo cap. 25. v. 27. libri 4. Regum.

Hæc anni funt cur- rentes.

NOTÆ ET QVÆST. CHRONOL.

IN THRENOS IEREMIAE.

QVÆSTIO XIV.

Quando Ieremias Threnos ediderit.

Vidam putant mox ab obitu Iofia fuiſſe compoſitos. Ita Rabbi Salomon, quem citat & ſequitur Lyranus Thren. 3. initio. Fauet S. Hieronymus Zach. 12. ſub finem, vbi ait ſuper Iofia lamentationes

r. Opin. putat mox ab obitu Iofia.

api
logia
menti

12.
H. Philo
Chrono
vet. Test.
A 11
17

tationes Ieremiam que leguntur in Ecclesiâ. Rabanus, Maldonatus quibus
cinari videtur Iosephus lib. 10. Antiq. cap. 6. Ieremias, inquit, quædam
sua) scripsit lugubri carmine, quod nunc quoque extare videmus. In hanc
adduci solet primò, illud 2. Paralip. 35. ver. 24. de Iosia: *Vniuersi iudei
luxerunt cum; Ieremias maximè: cuius omnes cantores atque cantatrices
tem diem, lamentationes super Iosiam replicant, & quasi lex obstruit in Iosia
ptum fertur in lamentationibus. Secundo, illud Thren. 4. vers. 10. Iosia
Christus Dominus captus est in peccatis nostris. Quem versiculum nonnulli
interpretantur.*

Refutatur

2. Sed hæc opinio communiore auctorum consensu exploditur
riones paulo post adducendas. Lamentationes illæ de quibus in Ieremi
nis est sermo, iam olim interierunt; siue tempore Ioseph. & S. Hiero
terint, siue non. Illud autem Thren. 4. licet ex Hebræo verti possit, *Ch
mini: Septuaginta tamen interpretes, & Vulgata editio retinenda
bet, Christus Dominus captus est, Iosia non conuenit illud nomen Iosia
in Hebræo sit tetragrammatum, & Iosias nõ sit captus, sed vulneratus
quamuis lætaliter, ut cum Origene notant recentiores in hanc locum
licet obiter, in hisce lamentationibus Iosia mentio fieret, ut patet
Paraphrastes: non tamen inde colligere liceret, eas ante casum Iosia
ciâ calamitatem, à Ieremia, vel voce vel scripto editas fuisse. De
uatore verba illa: *Christus Dominus in peccatis nostris captus est*, opinio
tur. Occasione enim peccatorum, ob quæ Ierusalem à Chaldeis
assurgit S. Vates ad scelera Iudæorum, qui Christo necem machinabantur
excidium sub Tito factum, vel latè ostendunt Castrius & Cornelia
senior) tum plurimorum antiquorum auctoritate, ut Clementis, Iu
stini, Origenis, Tertulliani, Ambrosij, Hieronymi, Theodoretus, et
bus, quibus suadent, non sensu tantum accommodatio, sed Iosia
Christo Redemptore accipienda esse. Si punctorum quæ Iosia
ratio haberetur, Messias siue Christus esset in statu regiminis, & leg
set *Meschiach adonai, Christus Dominus*: ut maioris momenti est 7o. S
toritas, qui in statu absoluto legerunt *Meschiach*, quam leuissimè
imo ratam esse iubet Latina versio, tum antiqua, tum maxime S. Ier
stius, qui asserunt hunc librum anno quarto Iosiam esse completum
dem enim esse volunt, cum eo volumine, de quo late Ieremias cap
ira ut primum, secundum & quartum alphabetum harum litterarum
libro, quem Iosia combussit, descripta fuerint illa tria alphabet
verò tertium, quod incipit: *Ego vir videns paupertatem meam, Tunc**

2. Opinio
anno 4.
Iosiam.

anno quinto Joakimi. Et hoc putant esse volumen illud, in quod Baruch ea re-
tulit quae in libro combusto prius conscripta fuerant, imò & alia apposuit, de
quibus illo cap. 36. extremo fit mentio.

4. Verum huius doctrinae falsitas velle eo deprehenditur, quod in eo co-
dice, quem Joakimus flammis tradidit, ea consignata fuerint, quae ab Iosiae
temporibus Ieremias à Deo, aduersum Israel & Iudam, & aduersum omnes gentes,
comperat: in hisce autem lamentationibus haec minimè reperiantur. Deinde il-
lo cap. 37. vers. ultimo, Baruch dicitur in posteriori volumine, non solum omnes
sermones libri quem combusserat Ioaqim rex Iuda igni, descripsisse; sed & insuper ad-
ditos sunt sermones multo plures, quam antea fuerant: quae ad librum Threnorum
non quadrant, etiamsi tribus alphabetis prius exaratis aliud postea fuerit ad-
iunctum.

5. Tertia communis & vera sententia est, has lamentationes ab Jere-
mia, post Urbis & templi euerisionem editas fuisse. Hoc disertè asseritur a
cap. Septuaginta in prooemio hisce verbis: *Et factum est, postquam in captiui-
tatem redactus est Israel, & Ierusalem deserta est, sedet Ieremias flens, & lamentatus
est lamentationem hanc super Ierusalem.* Quod testimonium cum ab Ecclesia
susceptum, magnae auctoritatis esse debet, ut bene suggerit Sanctius. Id ipsum
clare ex totius huius libelli contextu manifestum est. *Via Sion lugent, eo quod
non sint, qui veniant ad sollemnitatem: omnes porta eius destructa,* cap. 1. vers. 4.
Suscipite ignem in Sion, & deuorauit fundamenta eius, cap. 4. vers. 11. Similia passim
occurrunt, quae nec ad Iosiae mortem, nec ad annum 4. Joakim ritè possunt ac-
commodari, ut minimè audiendus sit Lyranus, qui hic cap. 3. *Dicendum, inquit,
quod Ieremias vidit destructionem dupliciter: vno modo visione intellectuali, & prophetica,
& sic eam deplorauit scribendo antequam eueniret: alio modo visione corporali quando fuit
completa, & sic eam deplorauit, illud quod prius scripserat, per modum lugubris carminis
reproferendo.* Non est, inquam audiendus: sic enim Ieremiae lachrymas & les-
sum istud, sine sufficienti ratione multiplicat. Deinde si destructionem ciuita-
tis, antequam eueniret, istis Threnis deplorauit, ut ipse loquitur, ergo aliae fue-
runt lamentationes, quibus Propheta Iosiam luxit, quod Lyranus antea nega-
bat. Denique Patres & antiquitate & sanctitate conspicui hosce threnos abso-
lutè ad Urbis excidium & populi transportationem differunt, Origenes in
Commentario huius libri: *Ieremias cum captiuus populus teneretur in Babylone, luget
regionem & Urbis ac populi casum.* Eusebius ait, Ieremiam verbis istis Ierosolymo-
rum & populi qui captiuuserat, miserias lamentatum esse. Similiter, inquit Ca-
sarius, loquitur Athanasius, in Synopsi, in Ieremia, Chrysostomus, Hieronymus, Procopius,
Theodoretus. Prosper quoque Aquitanicus lib. de promissione p. 2. cap. 33. Rabanus, Ru-
pertus, Hugo, S. Thomas, Lyra & Dionysius, alijque recentiores huius libri Commen-
tarij, Chron. P. 3.

Refellitur.

Conclusio
Threni
compositi
post casum
urbis Ie-
rusalem.

api

logia
menti

atores;

